

5068
MAGYARORSZÁG
KÖZVETLEN
RÖGZÍTŐ

VINERI 7 DECEMBRIE 2001 • ANUL LI NR. 49

FOAIA

FONDAT IN 1951

românească

40 ANI

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@matavnet.hu

„Întotdeauna mi-am dorit să devin Moș Crăciun”
Scopul principal rămîne: păstrarea și dezvoltarea identității
„Oră de istorie” la Giula

CALENDAR ORTODOX

- 10 decembrie, luni – Sf. Mc. Mina, Ermoghen, Eugraf și Ghemel; Cuv. Toma.
 11 decembrie, marți – Cuv. Daniil Stălpnicul și Luca; Sf. Mc. Vichentie.
 12 decembrie, miercuri – † Sf. Ierarh Spiridon, făcătorul de minuni; Sf. Ierarh Alexandru.
 13 decembrie, joi – Sf. Mc. Eustratie, Auxentie, Evghenie, Mardarie, Orest și Lucia.
 14 decembrie, vineri – Sf. Mc. Tirs, Levchie, Calinic, Filimon, Apolonie și Arian.
 15 decembrie, sâmbătă – † Sf. Sfinții Mc. Eleferie, Suzana și Vahcel Nou. (Dezlegare la pește)
 16 decembrie, duminică – Sf. Prooroc Agheu; Sf. Mc. Marin; Sf. Teofana Împărăteasa. (Dezlegare la pește) Duminica a 28-a după Rusalii (a Sfinților strămoși după trup ai Domnului; Pilda celor poftiți la cină).

AGENDĂ

10 decembrie

- Ziua Internațională a Drepturilor Omului
 1858 – a murit *Eufrosin Poteca*, unul dintre întemeietorii filosofiei românești.
 1896 – a murit savantul suedez *Alfred Nobel*, fondatorul Premiului Nobel.
 1936 – a murit scriitorul italian *Luigi Pirandello*, laureat al Premiului Nobel.

11 decembrie

- 1608 – cu prilejul primirii călugărului iezuit ducele Gonzaga, Francisc Lovas rostește la Colegiul roman din Roma o cuvîntare în limba română. Cuvîntarea, al cărei text s-a păstrat, este scrisă cu litere latine.
 1918 – s-a născut scriitorul rus *Aleksandr Soljenițin*, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură.
 1950 – s-a născut în Slobozia, jud. Ialomița, *Mircea Dinescu*.

12 decembrie

- 1925 – s-a născut la Brașov profesorul *Váncsa Vilmos*, fostul șef al catedrei de română din Seghedin.

13 decembrie

- 1797 – s-a născut poetul german *Heinrich Heine*.
 1919 – s-a născut cîntărețul bisericesc *Svetozar Unc* din Cenadul Unguresc.

14 decembrie

- 1799 – a încetat din viață *George Washington*, președintele Statelor Unite ale Americii,

15 decembrie

- 1998 – senatul României a ratificat acordul româno-ungar de înființare a *batalionului mixt* de menținere a păcii.

16 decembrie

- 1770 – s-a născut la Bonn *Ludwig van Beethoven*, compozitor german.
 1882 – s-a născut la Kecskemét *Kodály Zoltán*, compozitor, folclorist, muzicolog și pedagog maghiar.
 1966 – s-a stins din viață pictorul *Gheorghe Cohan*.
 1993 – senatorii români au hotărît prin lege, ca în fiecare an intervalul 16-22 decembrie, să fie marcat printr-o suită de comemorări sub genericul „Săptămîna Recunoștinței”, în memoria eroilor Revoluției din decembrie 1989.

Martonyi: Autogovernările minorităților să aibă cît mai multe legături cu țara-mamă

La întîlnirea din 28 noiembrie a ministrului ungar de externe *Martonyi János* cu președinții celor 13 autogovernări au fost discutate cele mai actuale probleme ale minorităților din Ungaria: integrarea autogovernărilor pe țară în sistemul protocolar al întîlnirilor bilaterale interguvernamentale, efectul noilor consecințe ale legii statutului asupra naționalităților din țară și aspectele privitoare la minorități ale raportului pe țară de la Bruxelles. *Martonyi* a accentuat că pe plan internațional Ungaria se va angaja și în continuare la un rol activ în protecția și exercitarea drepturilor minoritare. Ministrul afacerilor externe a exprimat cea dorință a guvernului ungar ca autogovernările minoritare să se in-

tegreze mai accentuat și în mai multe domenii în relațiile cu țara-mamă. În acest scop, reprezentanții autogovernărilor vor fi solicitați să facă parte din delegațiile maghiare la întîlnirile prezidențiale și de înalt nivel politic. Referitor la raportul Comisiei de la

Veneția, *Martonyi* a arătat că Ungaria este receptivă și va primi și în viitor cu satisfacție acele ajutoare pe care minoritățile din Ungaria le vor primi din partea țării-mamă lor mame, pentru păstrarea și întărirea identității lor naționale.

- iova -

Întîlnirea educatoarelor române la Giula

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria organizează în ziua de vineri, 7 decembrie 2001, cu începere de la ora 10.00, o întîlnire prietenească, inițiată cu scopul creării unei colaborări de viitor între Institutul Pedagogic Superior *Tes-sedik Sámuel* din

Szarvas și educatoarele de la grădinițele unde se țin ocupații în limba română. Cu această ocazie, profesoara *Lucreția Fluieraș*, lector la Institutul din *Szarvas* va susține un referat pe tema „Pregătirea educatoarelor de naționalitate română în prezent și în perspectivă”.

APEL

Oficiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria solicită și pe această cale autogovernările minoritare, asociațiile și organizațiile civile din rîndul minorității române din Ungaria să facă propuneri cu privire la conferirea distincției

„PENTRU ROMÂNII DIN UNGARIA”
 precum și a distincției
 „PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL ROMÂNESC
 DIN UNGARIA”,

ambele fondate de AȚRU.
 Propunerile trebuie să conțină datele și activitatea persoanei sau comunității recomandate.
 Propunerile pot fi înaintate pe adresa:
 Oficiul AȚRU, 5700 Giula, str. Eminescu nr. 1.
Termen: 15 decembrie 2001.
 Giula, 26 11. 2001

Oficiul AȚRU

Poșta redacției

Dragi Cititori,
 în zilele trecute am primit mai multe telefoane în legătură cu acele dicționare româno-maghiare pe care vi le-am prezentat în numerele recente ale Foii, fiind întrebați unde se pot procura aceste publicații.
 Reamintim că volumul redactat de *Murvai Olga* cu titlul „Dicționar român-maghiar de expresii – *Román-magyar kifejezéses szótára*” a fost editat în Ungaria și poate fi cumpărat la diferite librării din țară.
 Cealaltă pereche de dicționare, cu titlul „*Ghid al comunicării român-maghiar*”, respectiv „*Ghid al comunicării maghiar-român*”, redactat de *Andrei Gancz* și *Margareta Gancz*, a apărut la Editura Dacia din Cluj-Napoca. Publicația poate fi procurată, deci, numai din România, prin Editură (Cluj-Napoca, 3400, str. Ospătării nr. 4., tel/fax: 00-40-64/42-96-75, e-mail: edituradacia@hotmail.com), ori din librării.

Marele interes față de aceste dicționare ne face să credem – și să primim cu satisfacție – că mulți români din Ungaria își doresc să se perfecționeze în limba lor maternă.

E. Iova

Noutăți la vama româno-maghiară

Începînd de sîmbătă, 1 decembrie, cetățenii români nu mai pot ieși din țară fără o anumită sumă de bani în valută. Pentru o călătorie în țările Europei Occidentale, un cetățean român trebuie să aibă la el cel puțin 500 de euro. Cei care călătoresc în Ungaria și în celelalte foste state socialiste, precum și în Turcia, aceștia trebuie să dispună de cel puțin 250 euro. De la această obligativitate fac excepție copiii sub 14 ani, precum și cetățenii români care călătoresc în străinătate pentru tratamente medicale, la conferințe internaționale sau competiții sportive, iar persoanele care se deplasează la înmormîntări sau la rude bolnave, aceștia sînt obligate să prezinte la graniță adeverințe pentru certificarea situației respective. Autoritățile de la București au luat această măsură pentru a grăbi procesul de ridicare a vizelor. (*Rador*)

**Noua adresă
 Internet a
 Foii românești:
 www.foaia.hu**

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: „Moșul” din Aletea, *Gheorghe Bágy*, între copiii grupei românești de la grădiniță (Foto: Eva Iova)

1 Decembrie 1918 este una dintre cele mai importante date din istoria poporului român. Deși istoricii români 80 de ani de-a rândul au marcat evenimentul Unirii, totuși această dată abia după revoluția din 1989 a devenit Ziua Națională a României. Cum s-a desfășurat acest eveniment și care au fost antecedentele acestuia? La întrebare au primit răspuns, cu ajutorul istoricului clujean Ioan Aurel Pop, cei în jur de 30 de auditori, care au participat la cel de-al V-lea curs de istorie. Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a considerat de bine ca această prelegere să se organizeze tocmai în ziua în care și țara-mamă sărbătorește „Unirea cea Mare”.

Profesorul clujean, devenit tocmai în săptămâna trecută membru corespondent al Academiei Române de Știință, a accentuat că ideea unirii politice este relativ nouă, dar ideea de

„Oră de istorie” la Giula

Sâmbătă, la 1 decembrie, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria s-a ținut cea de-a V-a ediție a cursului de istorie a poporului român. Invitatul întâlnirii a fost și de această dată, pentru a treia oară, istoricul clujean **Ioan Aurel Pop**, care a introdus publicul în istoria Ardealului, începând cu epoca reformei religioase pînă la Marea Unire din 1918. Ineditul orei

de istorie a fost asigurat de faptul că am putut afla date noi despre participarea înaintașilor noștri la actul istoric de la Alba Iulia. Întîlnirea prietenească de la Uniune s-a încheiat cu vernisajul expoziției de fotografii Constantin Brâncuși, material oferit de Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindenii din cadrul Guvernului Român.

unitate etnică, culturală și lingvistică s-a născut încă în Evul Mediu, prin secolele XVI–XVII. Primul care a reușit să unească – în 1600 – cele trei principate, Moldova, Țara Românească și Transilvania, a fost voievodul Mihai Viteazul. Însă marele domnitor nu și-a propus să făurească o Românie în sensul de azi. Unirea a făcut-o din motive politice, militare, strategice, creștine, dorind să for-

meze un stat puternic care să reziste asalturilor „semilunii”. Otomanii, în perioada respectivă, amenințau întreaga Europă. Mihai Bravul a devenit totuși un simbol național modern al românilor, un fel de părinte fondator.

Pînă a ajunge la evenimentele de la 1 decembrie 1918, profesorul Ioan Aurel Pop a amintit cele mai importante fapte care au dus la desăvîrșirea unității statale a românilor. S-a pomenit în acest sens contribuția Școlii Ardelene, care a dovedit originea romană a românilor, continuitatea lor de locuire în spațiul vechii Dacii, unitatea tuturor românilor, indiferent de țările și provinciile în care trăiau, latinitatea limbii române, nevoia cultivării limbii naționale. „Unirea cea mică”, adică unirea Țării Românești cu Moldova sub domnitorul Alexandru Ioan Cuza, de la 1859, a fost un moment important în acest proces.

Astfel, din prelegere am putut înțelege că Unirea de la 1 decembrie 1918 a fost un act foarte bine gândit și făcut. Unirea Transilvaniei, Banatului și a românilor din Țara Ungurească, cum precizează actele de atunci, nu s-a făcut în mod întîmplător, ci prin reprezentanții aleși ai națiunii române. Marea Adunare Națională de la Alba Iulia a fost formată din 1228 de delegați

cu drept de vot, trimiși de toate comunitățile rurale și urbane, de biserici și diferite organizații. Aceștia reprezentau întregul popor român cuprins în Ungaria, fiind însoțiți în plus de circa 100.000 de români din toate colțurile Transilvaniei. Într-o ordine desăvîrșită, adunarea a proclamat, prin glasul lui Vasile Goldiș, unirea Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului cu România.

La sfîrșitul „orei de istorie” de la Uniunea Culturală, domnul profesor a dat citire unor procese verbale din care reiese că și reprezentanții românilor din Bedeu, Apateu, Giula, Chițighaz, Otlaca-Pustă, Bătănia și Cenadul-Unguresc au luat parte la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.

Întîlnirea de la Giula s-a încheiat cu o modestă recepție.

Aurel Becan

Mesaj de la București

Iubiți confrați,
cu prilejul sărbătoririi Zilei Naționale a Românilor de Pretutindenii, vă rugăm să primiți din partea noastră cele mai sincere și frățești urări de sănătate, prosperitate și viață lungă.

Astăzi, când au trecut peste patru veacuri de la prima întemeiere a Statului Român de către marele Voievod Mihai Viteazul, ne îndreptăm gândul, cu emoție, spre fiecare dintre Dumneavoastră, ca mlădițe ale sufletului aceluiași Neam care, mai apoi, la 1 Decembrie 1918 își vedea visul împlinit la Alba Iulia.

Conștienți de răspunderea cu care ne-a învrednicit Dumnezeu în fața semenilor noștri și a istoriei, realizăm acum, mai mult ca niciodată, că „puterea stă-n unire”, în credință, în dragoste, în risipirea orgoliilor și a intereselor personale meschine. Nu vom reuși niciodată să ne ridicăm la înălțimea morală și spirituală a înaintașilor noștri, dacă nu vom renunța definitiv la individualismul destructiv și la diferența cotidiană. Pentru că numai o „împreună lucrare” ne poate readuce acolo unde ne este locul: în miezul lumii civilizate,

unde se împletesc toleranța cu fermitatea, credința cu rațiunea, curajul cu demnitatea.

Acum, în ceas de dulce sărbătoare, să ne reamintim de cei a căror jertfă mântuitoare înalță Neamul nostru, conștienți fiind că impietatea renunțării ne va duce etern către pierzanie.

Cu nădejde în Dumnezeu și în românii de pretutindenii și dintotdeauna!

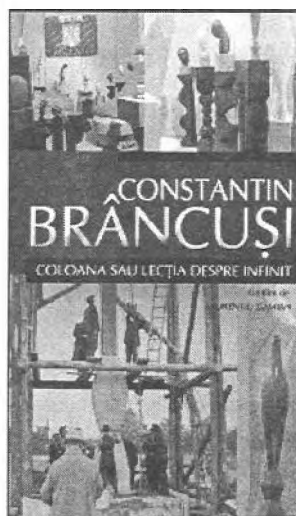
Doru Vasile Ionescu,
secretar de stat, Ministerul
Informațiilor Publice, De-
partamentul pentru Româ-
nii de Pretutindenii

Film despre Brâncuși

În cadrul vernisajului expoziției documentare Constantin Brâncuși din sîmbăta trecută, 1 decem-

brie, de la sediul Uniunii Culturale a fost prezentat și un film despre pictorul român de renume mondial, cu titlul „Constantin Brâncuși – Coloana sau lecția despre infinit”. Filmul realizat de Laurențiu Damian a fost oferit Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria de către Departamentul pentru Românii de Pretutindenii. Acest film poate fi împrumutat de la UCRU de orice persoană, interesată de viața și creația celui mai mare sculptor român.

Solicitarea filmului o puteți face la sediul UCRU din Giula, tel.: 66/463-079, adresa: str. Gh. Doja nr. 8.

În Parlament s-au făcut propunerile pentru subvenționarea sferei civile

Comisia pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte a Adunării Naționale a discutat, la ședința din 4 decembrie 2001, despre subvenționarea asociațiilor civile ale minorităților. Bani din buget, în total 110 milioane de forinți, se asigură cu scopul acoperirii unor cheltuieli de funcționare pe anul 2002. Pentru acest fond au înaintat concurs 210 asociații din rândul celor 13 minorități naționale și etnice din țară.

Comisia propune ca organizațiile românilor să primească următoarele subvenții: Asociația de Naționalitate a Românilor din Bătănia – 300 de mii de forinți, Uniunea Românilor din Bichișciaba – 200 de mii de forinți, Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz – 300 de mii de forinți, Comunitatea Cercetătorilor și Creatorilor Români din Ungaria – 300 de mii de forinți, Institutul de Cercetări al Românilor din

Ungaria – 400 de mii de forinți, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria – 3,5 milioane de forinți, Societatea Culturală a Românilor din Budapesta – 200 de mii de forinți, Asociația Română din Budapesta – 400 de mii de forinți, Asociația Românilor din Mîcherechi – 300 de mii de forinți, Comunitatea Română din Pocei – 200 de mii de forinți și Asociația Românilor din Otlaca-Pustă – 200 de mii de forinți. Asociația Culturală a Românilor din Leta Mare, deși a înaintat concurs, nu figurează pe lista organizațiilor subvenționate. Propunerea Comisiei urmează să fie dezbătută și aprobată de Plenara Parlamentului încă în această lună. Acum un an, organizațiile civile românești, 12 la număr, au primit din partea Parlamentului în total 5,4 milioane de forinți, acum celor 11 organizații li se asigură 6,3 milioane.

-fr-

Delegație croată în vizită la minoritățile din Giula

Vineri, 23 noiembrie, la Primăria din Giula a sosit o delegație din Croația cu scopul de a cunoaște situația și problemele naționalităților germană și română, conlocuitoare în oraș. La întâlnire au fost invitați și reprezentanți ai autogovernării din Chitighaz. Din partea românilor au fost de față președintele Autogovernării Românești din Giula, dr. Ioan Ciotea, iar din Chitighaz au sosit Mihai Gancea și Petru

Selejan. După prezentarea vieții economice, sociale și culturale a orașului Giula de către primarul *Dancs László* și a particularităților minorităților de la noi, oaspeții din Croația au fost curioși să afle despre relația naționalităților cu țara lor mamă, dacă există aici discriminare pozitivă sau la ce nivel își cunosc limba maternă română și germanii din județul Bichiș.

- va -

Români adunați la Herculan

Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Prețutindeni a organizat al V-lea Congres al Spiritualității Românești, care a avut loc în stațiunea Băile Herculan, România, între 28-29 noiembrie. Scopul comun al celor cinci congrese a fost să adune la un loc românii din afara hotarelor și pe cei din țară, pentru a dezbate problemele cu care se confruntă românimea. Întrunirea a avut și de această dată o încărcătură emo-

țională, în contextul relațiilor moldo-române.

Din partea Guvernului României au fost de față *Vasile Dîncu*, ministru al informațiilor publice, *Dan Matei Agathon*, ministru al turismului și *Doru Vasile Ionescu*, secretar de stat însărcinat cu problemele românilor din afara României. Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a fost reprezentată de *Gheorghe Ruja* și *Mihai Isai* din Mîcherechi.

- r -

Doar ni se promite sau vom putea intra într-adevăr în 2004 în Uniunea Europeană?

Comisia Europeană a publicat recent raportul anual (de data aceasta al patrutea) privind lărgire Uniunii Europene (UE). Analizii au declarat de la început că surpriza e – că nu e surpriză, considerînd drept pozitiv faptul că în ciuda furtunilor politicii mondiale actuale, Comisia insistă ca UE să rămînă fidelă planului adoptat la Nizza în decembrie 2000 și reluat în iunie 2001, la Göteborg. Conform acestuia, negocierile de aderare pot fi terminate cu candidații cei mai pregătiți pînă la sfîrșitul lui 2002, iar după un an de ratificare, în 2004 aceștia pot să intre în UE. Cu toate acestea, strategia UE nu pare destul de clară și de unanimă. E cert că această comisie clasează Ciprul și Malta într-o categorie aparte, precum și România, Bulgaria și Turcia, care nu vor putea intra în 2004. Dar comisia nu e prea dispusă să diferențieze nici între cei opt-zece candidați cu șanse. Ca atare, ceea ce ieri părea o ordine normală de intrare, azi nu mai e. Slovacia, de ex., în privința capitolelor încheiate a depășit considerabil Polonia. În privința altor țări, se ridică, obiecții de ordin politic, privind funcționarea lentă și greoaie a tribunalelor, corupția sau discriminarea romilor în zona de Est a Europei. Situația economică a candidaților, în general, s-a întărit, media anuală de creștere a venitului național fiind de 3,6% (media UE e de 3,3%), iar Cehia, România și Estonia au revenit pe pista dezvoltării. Însă în Polonia, politica economică falsă și nesiguranța politicii interne îngreunează situația.

În ce privește Ungaria, poate ar putea să ne satisfacă felul de apreciere a îndeplinirii criteriilor politice, dar numai la prima vedere. Căci încolo, se fac destule critici serioase: de ex. UE reclamă lipsa reprezentării naționalităților în Parlament, lipsa de consens în alegerea unui ombudsman, sistemul necorespunzător de dezvoltare a tribunalelor. S-a îmbunătățit poziția față de refugiați, totodată s-a și înrăutățit, Ungaria devenind țară de primire și de tranzit a contrabandei persoanelor, iar poliția maghiară se do-

vedește mai agresivă și coruptă față de romi și străini. Raportul constată o anumită mișcare în domeniul îmbunătățirii situației romilor, dar insistă și asupra includerii lor în viața publică și în Parlament. Raportul mai constată o schimbare pozitivă în atragerea invalizilor în viața publică. În schimb, în privința dialogului social, raportul constată că între Guvern și partenerii sociali e vădită lipsa de încredere. Înrăutățirea situației financiare a mediei publice împiedică funcționarea lor obiectivă, imparțială, iar curatoriile, avînd ca membri exclusiv reprezentanți ai Guvernului, sporesc presiunea politică.

În domeniul economic, raportul apreciază dezvoltarea sectorului privat, în special a întreprinderilor mici și mijlocii. La fel, se apreciază și competitivitatea economiei ungare ș-a ridicat salariul minim. În schimb, raportul critică politica bugetară a Guvernului care, începînd cu acest an, a devenit risipitoare. Faptul că anumite fonduri bănești ies din teazaur nu prin surse bugetare, pune sub semnul întrebării folosirea corectă, imparțială a fondurilor publice. Raportul UE critică Guvernul și pentru amestecul direct în stabilirea prețurilor surselor de energie, a comunicațiilor și a transportului, precum și pentru rămînerea în urmă în realizarea reformei din domeniul sănătății.

În ce privește acomodarea la normele UE, se laudă armonizarea dreptului și legislației în domeniul ecologic, precum și în afacerile interne și în justiție. Se critică însă domeniul construcției de autostrăzi, concordanța legii investițiilor cu UE, mai ales privind avantajele în domeniul taxelor.

Raportul consideră drept slabă competitivitatea agriculturii, sector care nu atrage investiții, sector în care, dintre cele 228 de abatoare, două treimi nu corespund condițiilor UE, sector care deci, e încă departe de conformitate cu UE. Pe urmă: încă nu s-a liberalizat piața energiei electrice, a gazelor și a telecomunicațiilor, e încă mult prea nesigură funcționarea sistemului de dezvoltare regională.

UE laudă faptul că ori cînd i s-a solicitat, Ungaria s-a atașat pozițiilor de politică externă a comunității, dar critică serios faptul că legea statutului a fost adoptată în Parlament fără consultările necesare cu țările vecine: „Unele puncte ale legii sînt în contradicție cu normele europene ale ocrotirii minorităților” subliniază raportul, constatînd că „legea va trebui modificată cel mai tîrziu în momentul intrării, fiindcă în prezent nu e în concordanță cu prescrierile UE privind prohibirea discriminării.”

Cred că nimeni nu mă poate învinui a fi unilateral. Am încercat doar să schițez ceea ce, în atmosfera triumfală a guvernanților noștri, este dat uitării. Vreau să-l citez pe primul ministru Orbán Viktor, care declara: „În sensul raportului UE, Ungaria este un stat central-european deja capabil să atingă în economie și în viața politică un nivel vest-european.”

Da, și ce facem cu noianul de critici, una mai serioasă decît alta? Vom fi oare capabili să punem la punct lucrurile într-un an? Nu știu. În orice caz, nu ne-ar strica. Dar nu cumva raportul UE să ne ducă în eroare!

Repetîndu-mi întrebarea formulată în titlu, semnez plin de speranțe:

Al. Ardelean

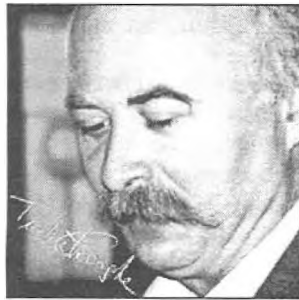
Întîlnirea miniștrilor apărării din România și Ungaria

Ministrul apărării naționale al României, *Ioan Mircea Pașcu*, a efectuat luni, 3 decembrie, o vizită de lucru la Seghedin, la invitația omologului său ungar *Szabó János*. Pe agenda tratativeilor s-au aflat modalitățile de extindere a cooperării bilaterale, principalele coordo-

nate ale procesului de extindere a NATO și reforma armatei române. Cei doi miniștri au mai analizat studiul de pregătire a documentelor pentru înființarea Batalionului multinațional de geniu „Tisa”, la care participă Slovacia, Ungaria și România. (Rador)

Tudor Gheorghe va concerta în Ungaria

După aproape 10 ani, Tudor Gheorghe va fi din nou oaspetele comunității românești din Ungaria. În anul 1992, cunoscutul cântăreț a mai concertat în fața publicului nostru, când s-a deplasat la Seghedin și Giula. Tudor Gheorghe va sosi în Ungaria la mijlocul acestei luni și, conform planurilor, va susține două concerte. Primul va fi organizat la 13 decembrie, de la ora 17.00, în Centrul Cultural Român din Giula. Al doilea recital va fi susținut în ziua următoare, la 14 decembrie în Casa de Cultură din Chitighaz. După nenumărate discuri, în primăvara anului trecut interpretul a lansat albumul „Primăvara” din ciclul poeziei românești, imprimat cu acompaniament simfonic.

În luna septembrie a apărut pe piața românească cea de-a doua parte, intitulată „Toamna”. La concertele de la Giula și Chitighaz, publicul român din Ungaria va putea asculta melodii din repertoriul acestor două discuri deosebit de populare în România. Organizatorii așteaptă toți spectatorii pasionați de acest gen de muzică. Intrarea este gratuită.

T. Boca

Micherechenii au strălucit la Budapesta

În sala festivă a Primăriei Belváros-Lipótváros, cartierul V – Budapesta s-a desfășurat ediția a V-a a Zilei culturale românești din Budapesta. Manifestarea a început cu vernisajul expoziției pictoriței Erica Moț, care prin forme aplicate, a făcut o trecere plastică de la teme reale înspre suprarealism și poate chiar cubism. Multe din picturile expuse au avut ca subiect frumoasele case din Chitighaz.

Cuvântarea festivă a fost rostită de dr. Székely András Bertalan, Consilier Principal, Reprezentantul Ministerului Culturii și al Patrimoniului Național și de Vasile Roxin, președintele Asociației Române din Budapesta. Au mai luat parte la seara românească domnul Traian Cresta, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, și alți lideri ai unor organizații civile din Budapesta.

Programul cultural-artistic a început cu versuri în limba română și maghiară, recitate de Elena Czako, după care Daniela Sirca,

într-un frumos costum popular autentic din zona Sălajului, a interpretat melodii populare din mai multe zone folclorice ale României.

Spectacolul a continuat cu interpretarea unor piese de muzică ușoară și folk, uneori chiar cu accente de romanță cântată alternativ în limba română și maghiară de Szitkó Etelka, acompaniată la chitară de Szitkó László.

Punctele forte ale spectacolului au fost realizate de Echipa Păstrătorilor de Tradiții „Gheorghe Nistor” și de Orchestra de muzică populară românească „Te-

odor Covaci” din Micherechi. În frumoasele costume tradiționale în care predomină albul, negrul și roșul specifice zonei micherechene, virtuozitatea dansatorilor din Micherechi a făcut ca spectatorii să aplaude la scena deschisă. Micherechenii nu s-au dezmințit nici de această dată, demonstrând măiestrie atât în ceea ce privește prezentarea dansurilor individuale cât și în cele de perechi, iar dansurile improvizate pe teme date au umplut sala de ovații.

Îi felicităm și le mulțumim din suflet!

Text și foto: Mihai Cozma
Budapesta

Primul Festival de Filme al Naționalităților

Cu ocazia Zilei Minorităților, sărbătorită în fiecare an la 18 decembrie, se va ține prima ediție a Festivalului de Filme de Naționalitate din Ungaria.

Televiziunea Maghiară, împreună cu Fundația Publică pentru Minorități, or-

ganizează manifestarea cu scopul de a putea fi prezentate publicului larg creațiile realizate în redacțiile de naționalitate din țară, respectiv popularizarea filmelor care prelucrează teme legate de naționalități.

Șt. C.

La mulți ani!

La 5 decembrie și-a sărbătorit aniversarea Emilia Martin Nagy, etnografa Muzeului Erkel din Giula. Ca fiică a unei veritabile familii de pedagogi din Micherechi, în pofida tinereții sale activitatea ei profesională este marcată de o mulțime de lucrări de o valoare inestimabilă. Emilia aparține genului de cercetători, care se remarcă mai puțin cu prezențe gălăgioase, ci mai mult cu muncă temeinică, minuțioasă și retrasă. Colecția materială și spirituală, zecile de articole etnografice din publicațiile românești și maghiare și sistematizarea colecției vestigiilor ortodoxe române din Ungaria, toate constituie adevărate perle ale tezaurului cultural al comunității noastre. Îi dorim din tot sufletul statornicie și activitate la fel de rodnică ca și până acum!

Cantorul bisericii ortodoxe române din Cenadul Unguresc își va sărbători ziua de naștere la 13 decembrie. Svetozar Unc, născut în 1919, este deodată și primul cântăreț român din Ungaria, căruia i s-a scos o casetă sonoră de muzică populară. Ca un adevărat animator cultural al satului său natal, „bace Țito” a stat o viață întreagă și mai stă și astăzi în slujba culturii religioase și lumești a românilor de pe aceste meleaguri. Când, chiar și la 82 de ani, vocea lui cristalină răsună în bisericile noastre, parcă ne înalță și mai mult spre Creator. Svetozar Unc aparține acelei generații cantatricești, care a fost școlită în România interbelică și a intrat ca o voce de aur în „arhiva sonoră” a comunității noastre! Ne dorim ca vocea lui inconfundabilă să o mai ascultăm cât se poate de mult. La mulți ani!

Se plănuiește un festival folcloric euroregional

La Seghedin s-au întâlnit recent oamenii de specialitate în domeniul dansului popular să discute despre organizarea unui Festival Folcloric Euroregional Dunăre-Criș-Mureș-Tisa. Din Ungaria ar fi reprezentate la acest festival județele Csongrád, Bács-Kiskun și Bichiș, din Iugoslavia regiunea Voivodina, iar din România județul Timiș. Scopul manifestării sprijinite și de către Uniunea Europeană este păstra-

rea tradițiilor folclorice din Estul și Centrul Europei.

Conform planurilor, în perioada 25 iunie – 1 iulie, câte 3 formații din fiecare țară ar evolua pe scenele din acest „triunghi”. Cele 12 echipe folclorice vor prezenta atât dansurile tradiționale ale țării pe care le reprezintă, cât și ale naționalităților conlocuitoare din acele regiuni. Șirul spectacolelor va începe în 2002, în județul Csongrád.

- va -

Zi culturală ecumenică la Chitighaz

Autogovernarea Minoritară Română din Chitighaz invită pe toți cei interesați la cea de-a VI-a ediție a „Zilei culturale ecumenice” din Chitighaz. Ziua ecumenică se va desfășura la 8 decembrie, cu începere de la ora 17.00, la căminul cultural. În cadrul programului își vor

prezenta repertoriul corurilor și fanfarele credincioșilor ortodocși, bapțiști și catolici, Corul „Viva la musica!” al Asociației Culturale Românești din Chitighaz și nu în ultimul rând vor evolua pe scenă copiii școlilor generale maghiare și române din localitate.

R. R.

Înțelepciunea săptămânii

„Cultură întâi, fiindcă aceea schimbă sufletele.”

N. Iorga

„Schimbarea de sistem în politica minoritară din Ungaria”

Institutul Secolul XX din Budapesta organizează cu acest titlu o conferință de două zile, în perioada 13-14 decembrie a.c., a cărei protector este Mádl Ferenc, președintele țării. Întâlnirea care va avea loc în Palatul Károlyi (str. Károlyi M. nr. 16.), cu începere de la ora 9.00, va fi deschisă prin vernisarea unei expoziții de fotografii documentare din viața celor 13 minorități din Ungaria. Temele dezbătute la conferință vor fi: drepturile și tradițiile minorităților, prezentarea atelierelor științifice și de cercetare ale minorităților, schimbarea situației minorităților în ultimul deceniu și probleme de integrare ale rromilor.

- va -

Căsnicia – o relație de dăruire continuă

Când citim primele trei capitole ale Genesei, și anume relatarea faptului că Dumnezeu a creat bărbatul și femeia, descoperim că „Dumnezeu S-a uitat la tot ce făcuse; și iată că erau foarte bune”. Este interesant: crearea luminii a fost „bună”, crearea pământului și a mării a fost „bună” și, la fel, crearea vegetației, peștilor, păsărilor și animalelor a fost de asemenea „bună”. Doar atunci când a creat bărbatul și femeia Dumnezeu ne spune că: „Iată, erau foarte bune”.

În mijlocul atâtor lucruri „bune” din Grădina și de pe pământ, doar un singur lucru nu era bun: „Domnul Dumnezeu a zis: „Nu este bine ca omul să fie singur, am să fac un ajutor potrivit pentru el” (Genesa 2:18). În aceste câteva cuvinte, Dumnezeu ne-a învățat că pentru bărbat nu există nici un substitut, un înlocuitor, nici un plan alternativ, nici o companie mai bună decât soția lui.

Cât despre relația pe care cei doi trebuie să o dezvolte între ei, Scriptura spune că soțul trebuie să fie angajat 100% în a-și iubi soția. Soția trebuie să fie angajată 100% în a-i fi supusă (Efeseni 5).

Ce fel de dragoste trebuie să ofere un soț soției sale? Este acea atitudine mintală puternică și statornică, întotdeauna în căutare după cel mai înalt bine pentru ființa iubită. Este o dragoste exprimată în cuvinte și acțiuni care motivează ființa iubită să se dăruiească pe sine însuși ca răspuns.

Ce înseamnă pentru o

soție să fie supusă soțului ei? Cuvântul supunere provine dintr-un termen militar care înseamnă de fapt a te deplasa într-o manieră organizată, a realiza o misiune bine precizată, într-un mod bine precizat. Supunerea este cel mai important dar pe care o soție poate să-l ofere soțului ei. O soție receptivă și sensibilă demonstrează de bunăvoie că își predă libertatea ca răspuns față de dragostea, adorarea, protecția și grija soțului. Căsnicia trebuie să fie o relație de dăruire.

Dăruire, respect, dragoste și-au promis unul altuia Renata Ruja și Florin Rusu cu ocazia nunții lor, oficiată la 17 noiembrie 2001, la Biserica Baptistă Română din Micherechi. Cei doi și-au asumat angajamentul căsătoriei în prezența credincioșilor bisericii, a rudeniilor venite din satul Micherechi, cât și din România. Atât responsabilitatea, cât și frumusețea, binecuvântarea angajamentului asumat de cei doi miri, au fost subliniate prin mesajul rostit de către fratele *Nelu Butiri*, pastorul Bisericii Penticostale din Bratca, România. De asemenea, a fost invitat la această cununie fratele *Daniel Bodog*, bine cunoscutul interpret de muzică creștină. Dumnealui a fost însoțit de alți frați instrumentiști. Actul de cununie a fost oficiat de pastorul bisericii, fratele *Daniel Burtic*.

Ne rugăm ca angajamentul căsătoriei pe care Renata și Florin și l-au asumat, să-l poată păstra cu credincioșie înaintea lui Dumnezeu.

Nicoleta Burtic

Corul vîrstnicilor Îl laudă pe Dumnezeu cu un elan tineresc

Biserica Baptistă Maranatha din Arad a fost fondată în 1980. Pe-atunci au fost 136 de membri ai bisericii, număr care în timpul anilor s-a tot ridicat. Din ce în ce mai mulți tineri și adulți au dorit să fie mădulari în trupul lui Cristos. Astăzi biserica are 1000 de membri credincioși în Domnul, care vor să lucreze în via Lui. Cu două săptămîni în urmă, la 25 noiembrie, unul dintre grupurile muzicale ale bisericii, corul vîrstnicilor a vizitat Biserica Baptistă Română din Micherechi și Chitighaz. Cei în jur de 50 de frați și surori au fost însoțiți de unul dintre pastorii lor, fratele *Cristian Bărbosu*, care a vestit Cuvîntul Domnului în ambele biserici, iar corul a cîntat Gloria Celui Preanalt. La sfîrșitul serviciului divin, l-am rugat pe fratele Bărbosu să ne prezinte lucrarea bisericii Maranatha din Arad.

– Păstoresc această biserică de aproximativ doi ani și jumătate, împreună cu fratele *Dorel Popa*, pe care Dumnezeu l-a folosit acum zece-unsprezece ani, să ridice această biserică tînără. Este o lucrare binecuvîntată de Dumnezeu. Poate unii știu că pe vremea comunismului au existat anumiți oameni ai lui Dumnezeu care au vrut să-și mențină coloana vertebrală dreaptă și să nu se compromite. Unul dintre ei a fost și fratele *Dorel Popa*. Fratele a trecut și prin perioade grele, a suferit și fiind izolat de societate, dat afară de la locul de muncă, inclusiv din biserica din care făcea parte, unde a stîrnit această mișcare în rîndul credincioșilor din Arad. Cînd i-a fost interzis să predice Evanghelia, în perioada 1985-87, dînsul împreună cu un grup de credincioși dintr-o biserică din Arad au vrut să-și mențină integritatea și legămîntul lor față de Dumnezeu și față de cuvîntul său și au început să predice pe la sate. Grupul acela a mai crescut și astfel, imediat după Revoluție, în 1980, acel grup de aproximativ 136 de membri a fondat această biserică cu numele Maranatha în Arad. Biseri-

ca de-atunci a fost binecuvîntată de Dumnezeu. Avem și o clădire a bisericii construită cu cinci ani în urmă și biserica numără astăzi peste 1000 de membri. Chiar în anul acesta am înregistrat cel de-al mielea membru. Duminica, în general, avem în jur de 1300-1400 de oameni care vin să asculte cuvîntul lui Dumnezeu. Ne bucurăm mult de modul în care Dumnezeu lucrează. Interesantă este și lucrarea muzicală. Avem

propus de cîteva ori să candideze pentru primăria Aradului. Ne-am rugat, am discutat, el a refuzat de multe ori oferta. Dar pînă la urmă, după ce am evaluat un pic balanța, echilibrul între a fi sau a nu fi primar, ne-am dat seama că probabil așa cum în trecut Dumnezeu a ridicat o Estera, un Daniel, un Iosif, oameni din poporul său să intre în funcții publice, acum e un timp prielnic ca un creștin al lui Dumnezeu, recunoscut

cinci coruri în biserica noastră: corul mixt, corul tinerilor, corul copiilor, corul bărbătesc și corul veteranilor, adică corul fraților în vîrstă. Acest cor îl însoțesc eu acum în cadrul vizitei din Ungaria, la Micherechi. Ne bucurăm că Dumnezeu le-a pus în inima lor darul slujirii. Nu putem să nu-l fim mulțumitori lui Dumnezeu pentru harul pe care ni l-a dat, ca în zece ani de zile El să ne binecuvînteze, să creștem atît numeric, cît mai ales spiritual. Într-adevăr roadele sint convertiți. Anul acesta din botezul care l-am avut, aproximativ 70 de persoane, 53 au fost între 14 și 25 de ani, ceea ce înseamnă că tinerii simt chemarea lui Dumnezeu. Mă bucur lucrul acesta, mai ales că și eu sînt tînăr. Îl slăvim pe Dumnezeu și Îi mulțumim că ne-a pus acolo și vrem să menținem mărturia bisericii ca un loc de cinste pentru El și pentru Gloria Lui.

– *Ați amintit că păstoriți biserica Maranatha împreună cu fratele Dorel Popa, despre care știm că în același timp este și primarul Aradului.*

– A fost o dilemă și pentru fratele Popa și pentru noi, ca biserică, cînd i s-a

propus să obțină acest loc oficial. Ne bucurăm că a fost așa. E adevărat că trece prin încercări. Mulți de la sine încearcă să îi producă obstacole și dificultăți. De multe ori în presă este însoțit cu cuvîntul pocăit baptist, dar e ceva ce vine de la sine. Domnul Isus ne-a avertizat pe toți cei care vrem să fim o lumină în întuneric că este clar că întunericul va încerca să biruie lumina. Tocmai acest lucru l-a îndemnat în același sens. E ușor să fii lumină între luminile din biserică, dar e cu mult mai greu acolo, unde Dumnezeu ți-o cere, în întuneric, mai ales în locuri de conducere, într-un oraș mare al țării, unde puțini creștini adevărați au ajuns. Mă bucur că el poate să fie o lumină acolo și cei din Arad pot să vadă lucrul acesta. Ne bucurăm că la nivel moral toți oamenii știu că fratele nostru, pastorul și primarul *Dorel Popa* are o integritate dreaptă, curată. Cred că lucrul acesta contează foarte mult în contextul social în care trăim, în care știm foarte bine că haosul, corupția, moralitatea sint la pămînt.

Rita Ruja

În amintirea lui Teodor Misaroș (1921–1983)

Iată cum trece vremea, nici măcar nu luăm seama că a trecut an după an, au trecut aproape două decenii de când nu mai este în mijlocul nostru acel om pe care l-am cunoscut personal, l-am iubit și l-am cinstit. Precum îmi amintesc, cu mulți ani în urmă, pe la începutul anilor șaptezeci, am avut prilejul să ne întâlnim pentru prima dată.

Îmi rămîne în amintire și parcă-i aud și acum vorba moale, glasul duios, și întregul om, distins și bun la suflet. Îmi amintesc de predicile lui rostite în biserica noastră din Micherechi.

N-am să-l uit niciodată pe omul care de atîtea ori stătea în mijlocul nostru și cu care puteam discuta ore în șir despre multe lucruri. Pe lângă misiunea lui, care îl făcea respectat și iubit, era și un om de învățătură mare. Dar mie îmi plăcea și fiindcă era un om tare politicos. Nu s-a arătat niciodată nerăbdător sau supărat, fiind de multe ori atacat cu vorbe fără nici un temei. Și orice greutăți s-au năpăstuit asupra lui, el pe toate le-a suportat cu înțelepciune și cu demnitate. Eu așa l-am cunoscut pe regretatul vicar Ic. Stavr. Dr. Teodor Misaroș.

În câteva date aș dori să concretizez momente din viața celui care la începutul acestei luni ar fi împlinit 80 de ani. În anul 1927, la Micherechi a fost hirotonit ca preot Ioan Olah, care în 1934 este ales ca protopop. A slujit în Micherechi pînă la moartea lui din 1973, urmînd o întrerupere de 4 ani. În timpul acesta parohia din Micherechi a fost administrată de către Teodor Misaroș, ajutat de preoții Gheorghe Ardelean din Giula și Roman Mișcuța din Crîstor. La 17 iulie 1977, parohia noastră din Micherechi a fost reorganizată și s-a împlinit prin alegerea lui Teodor Misaroș de preot paroh.

Despre mult pomenitul vicar Misaroș aș dori să vă amintesc că s-a născut cu 8 decenii în urmă, în orașul Giula, la 8 decembrie 1921. Studiile elementare le-a făcut în școala confesională ortodoxă română din orașul său natal, iar cele secundare la Giula și Bichișciaba. A urmat apoi Academia Teologică din Cluj, pe care a terminat-o în 1946. Cu un an mai tîrziu este ales și hirotonisit preot pentru comunitatea bisericească ortodoxă română din Săcal, unde a păstorit pînă în anul 1977. În același an, la data de 5 iunie, i se încredințează conducerea oficiului protopopesc al tractului Micherechi, dar înainte în anul 1976 este ales vicar episcopal al Vicariatului Ortodox Român din Ungaria. Din 1977 pînă în 1983, anul cînd a părăsit lumea pămîntească, a slujit în parohia română ortodoxă din Micherechi.

Moartea a venit pe neașteptate. Tocmai cu o seară în urmă ținuse un priveghi la Micherechi: atunci murise bace Vasile Ruja. Iar dimineața următoare am auzit vestea înfricoșătoare, de necrezut, iar apoi, auzind dangătul clopotelor ce sunau cu jale, am aflat că s-a stins din viață un om deosebit, care ne-a lăsat o lucrare foarte valoroasă.

Cît vom trăi pe acest pămînt să ne fie în amintire. Să-i fie țărîna ușoară și memoria binecuvîntată. În veci pomenirea lui.

Vasile Poendan, Micherechi

Sfântul Ierarh Nicolae, ocrotitorul Catedralei Episcopale din Iula

Cea mai frumoasă prăznuire din lumea aceasta este cea făcută împreună cu sfinții, pentru că ea leagă cerul și pămîntul, veacurile între ele, leagă între ei oamenii din diferite locuri.

Noi Îl cunoaștem pe Hristos Fiul, împreună cu sfinții Săi, cei care cred în El. Cînd cinstim pe sfinți nu diminuăm, nu micșorăm cinstirea sau slava adusă lui Dumnezeu, pentru că prin sfinți se arată Dumnezeu lucrînd în umanitate. Este deci greșit să se înțeleagă că atunci cînd cinstim pe sfinți ne-am îndepărta de cinstirea lui Hristos. Toți sfinții Îl arată pe Hristos lucrător în oameni, pentru că este iubitor de oameni. De aceea cea mai frumoasă cinstire a lui Hristos este cinstirea Lui prin sfinții Lui și recunoașterea harului Lui sfințitor și mîntuitor în oamenii care au crezut în El, care L-au mărturisit pe El și care au împlinit în lume voia Lui.

Ziua de 6 decembrie este o sărbătoare cu totul deosebită pentru Catedrala Episcopală din Iula, căci ea își cinstește la această dată patronul spiritual, pe Sfântul Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei.

Pomenirea și prăznuirea Sfântului Nicolae a adunat laolaltă pe credincioși, care au înțeles să-și exprime dragostea și evlavia față de ocrotitorul lor spiritual, lepădînd „toată grija cea lumească” și lăsînd sufletele să se înalțe cu „mirosul de bună mireasmă duhovnicească al tămăziei” spre slava lui Dumnezeu Cel minunat între sfinții Săi. Prezența în biserică a copiilor și a vîrstnicilor dovedește cît de iubit este Sfântul Nicolae, dovedește că indiferent de vîrstă și de poziția socială, în fiecare dintre noi se află un copil cu suflet curat, care așteaptă de la „Moș” Nicolae un dar cît de mic. Și „Moșul” a împărțit și anul acesta din belșug din darurile sale.

Vom arăta pe scurt câteva din darurile pe care le oferă Sfântul Nicolae creștinilor: cel dintîi dar este credința dreaptă, pe care el însuși a apărut-o de erezia lui Arie la cel dintîi Sinod ecumenic, întrunit la Niceea în anul 325, motiv pentru care suntem datori să apărăm Ortodoxia și să-i rămînem fideli.

Cel de-al doilea dar pe care-l face Sfântul Nicolae

tuturor oamenilor și pe care ne cere ca la rîndul nostru să-l dăruim semenilor ce ne înconjoară este darul blîndeții. Sfântul ne îndeamnă să fim blânzi asemenea lui „pentru că cine are blîndețea Sfântului Nicolae are doar prieteni și nu dușmani”.

O a treia virtute și-n același timp dar al Sfântului Nicolae către noi este înfrînarea de la săvârșirea sau acceptarea răului, înfrînarea de la tot ceea ce este nefolositor și păgubitor vieții noastre.

Sfântul Nicolae este și chip al milostivirii și ne arată ce înseamnă adevărata iubire de aproapele concretizată în milostenie „fericiți cei milostivi că aceia se vor milui” (Matei 5,7).

Legat de întemeierea comunității bisericești din Iula—Orașul Mare Românesc, trebuie să amintim că în anul 1651, Mitropolitul Sofronie își avea reședința în mănăstirea Hodoș-Bodrog și purta titlul de „Mitropolit al cetăților Lipova și Iula”. Aceasta dovedește că încă din acele vremuri erau pe aceste meleaguri români ortodocși adunați într-o comunitate bisericească puternică. Românii locuiau în preajma cetății unde, în anul 1721, și-au construit o biserică de lemn, pentru ca mai tîrziu, în anul 1762, pe locul celei de lemn, să ridice o biserică din cărămidă. Acest locaș de închinare a fost de scurtă durată, deoarece în 1801 un puternic incendiu a mistuit întregul oraș, căzînd pradă și biserica ortodoxă română.

Credincioșii care respectau și iubeau mult credința străbunilor doreau să aibă o nouă biserică. Pentru realizarea dorinței lor a fost nevoie de sacrificiul fără margini al familiei Nicoreștilor, considerați ctitorii bisericii cu hramul Sfântul Nicolae. Piatra de temelie a noii biserici a fost așezată în anul 1802 și construcția acesteia s-a terminat în 1824, dar fără turlă, care a fost adăugată în 1854. Meșterul zidar și dulgher a fost Czigler József din Iula. Ico-nostasul este o capodoperă, avînd pictura executată de pictorul Arsa Teodorovici (1824–1827).

Lăsînd la o parte alte evenimente care își au importanța lor, amintim că în anul 1994, pentru prima dată, Întăistătorul Bisericii-mamă, Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist a vizitat comunitatea ortodoxă română din Ungaria, prilej cu care a fost tîmosită și Catedrala Episcopală.

Mai tîrziu, în anul 1999, la data de 21 februarie, în prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și a unui număr mare de ierarhi, membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a avut loc în Catedrala Episcopală instalarea primului episcop titular al Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, în persoana Prea Sfințitului Părinte Episcop Sofronie Drîncec. Amintim că în anul 2002 Catedrala Episcopală cu hramul Sfântul Ierarh Nicolae va împlini 200 de ani.

„Ca cel ce ai îndrăznire către Hristos, Nicolae ca turma Lui păzești de lupii cei văzuți și nevăzuți și de către cei ce scapă sub acoperămîntul tău nu te întorci, și nouă celor ce suntem învălușiți de gânduri și de lucruri viclene, dă-ne mîna de ajutor părinte, ca să te lăudăm pe tine zicînd: Bucură-te Sfinte Ierarhe Nicolae, mare făcător de minuni” (Icosul al 8-lea – Acatistul Sfântului Nicolae).

Pr. Ic. Stavr. Pavel Ardelean
vicar administrativ

Sărbătoare mare la Catedrală

În ziua de duminică, 9 decembrie, la Catedrala Sf. Nicolae din Giula va avea loc o slujbă arhierescă cinstind hramul bisericii. Liturgia festivă va fi oficiată de Prea Sfinția Sa Sofronie, episcopul românilor din Ungaria, înconjurat de soborul preoților de la bisericile noastre. Slujba va începe la ora 10.00.

File de istorie pentru copiii români

În loc de epilog

Serialul nostru despre istoria românilor, început în luna septembrie, se încheie deocamdată aici. Avem speranța că am reușit să contribuim la munca profesorilor noștri de adaptare a nou-apărutelor programe-cadru, care în cadrul domeniului *Cultură și civilizație românească* cuprind și cunoștințe de istorie. Pentru aceia care vor să-și aprofundeze cunoștințele și fiindcă problemele abordate în acest săptăminal au fost deseori mult simplificate, recomandăm în cele ce urmează câteva repere bibliografice, mai ales pe cele care se găsesc în bibliotecile instituțiilor românești din Ungaria: *Istoria Românilor (Compendiu)*, coordonatori: Ion Agrigoroaiei și Ion Toderașcu, (Ed. *Cultura fără frontiere*, 1996); Costin Scorpan: *Istoria României – Enciclopedie comparată a istoriei politice a românilor*, Ed. Nemira, 1997; *Istoria României în date*, coordonator: Constantin C. Giurescu, Ed. Enciclopedică, 1971; Marin Nedelea: *Istoria României. Compendiu de curente și personalități*, București 1994; *Istoria ilustrată a românilor. Album școlar*, Iași (fără an);

Gergely András: *Istoria Ungariei*, Odorheiu Secuiesc, 1993; Toader Nicoară: *Transilvania la începuturile timpurilor moderne (1680–1800) Societate rurală și mentalități colective*, Ed. Dacia, 2001; Liviu Mărghită: *Ora de arheologie*, Ed. Didactică și pedagogică, 1993, Șerban Papacostea: *Românii în secolul al XIII-lea. Între cruciadă și Imperiul mongol*, Ed. Enciclopedică, 1993, Maria Berényi: *Cultură românească la Budapesta în secolul al XIX-lea*, Giula 2000, Fėja Géza: *Viharsarok*, Budapesta, 1980.

Cei care au urmărit cele douăzeci de „episoade” istorice apărute, au observat că ele nu au respectat ordinea cronologică. Le cerem cititorilor ajutorul în a întocmi *Cuprinsul* manualului de istorie, punând titlurile lecțiilor în ordinea anilor. Așteptăm contribuția dumneavoastră la adresa redacției (Giula, str. Gh. Doja nr. 8.) sau prin e-mail (foaia@matavnet.hu).

Celora care vor întocmi corect această listă, redacția Foii românești le va oferi cărți cu tematică istorică.

„Harry Potter” va fi tradus în latină și greacă

turilor lui Harry Potter s-au vândut în peste 100 de milioane de exemplare în întreaga lume. Ele au fost traduse în peste 40 de limbi, numai Biblia fiind un succes mai mare pe piață.

Pentru versiunea sa în latină, „Harrius Potter”, editura a apelat la un profesor în pensie, Peter Needham, care a predat la prestigiosul colegiu Eton. El va termina traducerea anul viitor, publicarea cărții fiind prevăzu-

tă pentru anul 2003. Versiunea în greacă va apărea în același an, dar traducătorul pare mai greu de găsit.

Editura londoneză Bloomsbury nu se așteaptă la vânzări prea mari ale acestor versiuni. „Credem însă că vor face cursurile de greacă și latină mai amuzante”, a comentat un reprezentant al editurii.

Joanne Rowling a studiat și ea greaca și latina la universitate, înainte de a-și lua licența în limba franceză. (Mediafax)

Volumul „Harry Potter la școala vrăjitorilor”, primul din seria de succes creată de scriitoarea britanică J. K. Rowling, va fi tradus în latină și greacă veche, a anunțat luni, cotidianul Daily Telegraph.

Autorul și editura la care au apărut volumele speră ca cele două noi versiuni ale cărții să le dea copiilor gustul de a învăța aceste limbi moarte, explică ziarul.

Primele patru volume ale aven-

Ștefan Hrușcă a lansat un nou album de colinde

Ștefan Hrușcă a lansat recent albumul „Sfântă-i sara de Crăciun” care cuprinde 15 colinde noi, adunate în ultimii ani din Bihor, Hunedoara, Sălaj și Maramureș.

„Aceste colinde au apărut din nou din străfunduri”, a spus Ștefan Hrușcă. El a mărturisit că în 1993 și-a promis să culegă cât mai multe colinde și consideră că prin lansarea acestui album arată că s-a ținut de cuvânt.

Noul album va fi promovat printr-un turneu în România, care va începe în 11 decembrie și se

ștefan
hrușcă

va termina la București cu un mare concert, în 20 decembrie, la Sala Palatului. (Mediafax)

Perle ale profesorilor și ale elevilor

În acest timp imperiul roman de apus cade și este înlocuit de imperiul roman de răsărit fiindcă avea o muzică bizantină.

— * —

Iliada a fost scrisă de un trubadur necunoscut, pe nume Homer.

— * —

Românii aveau o muzică cu caracter de fanfară.

— * —

A fost la fel ca în istoria cu Romeo și Julieta care au supt la o leoaică.

— * —

Populația Egiptului antic se împărțea în trei categorii: bărbați, femei și copii.

— * —

Mircea cel Bătrîn a fost îngropat la Cozia, împreună cu umbra sa.

— * —

În finele piesei, Bălcescu a murit din cauza sănătății.

— * —

Personajul lui Camil Petrescu are conștiința pură, dar încărcată. El privește retrospectiv spre viitor și se izolează de cei din jur sinucigîndu-se.

— * —

La sfîrșitul romanului Ana Karenina își curmă zilele, rămînînd în continuare o mamă bună.

— * —

În această dramă Ștefan cel Mare apare ca un soare strălucitor care apune din cauza răniilor de la picior.

— * —

Dacă tot trebuie să pierdem timpul, cel puțin să-l pierdem cu folos!

— * —

Meritul principal a lui Geo Bogza este că el însuși este martor la ceea ce vede.

— * —

Eminescu s-a născut în Comuna din Paris.

— * —

Deși avea o vîrstă înaintată, Vitoria Lipan era încă tînără.

— * —

Această inițiativă strălucită eu o aplaud cu amîndouă mîinile.

— * —

Atunci a venit și controlul să vadă biletele celor care s-au urcat în tren la stația următoare.

— * —

Cronicarii munteni îi laudau pe stăpînii lor cu cuvinte frumoase, iar pe dușmani cu ocări și insulte.

— * —

Poeziile noastre populare au fost scrise de țărani, oameni simpli care nu știau carte.

— * —

Dintre cele mai importante poezii cu caracter protestant ale lui Eminescu cităm și „Ai noștri mineri”.

— * —

Gherea susține că arta este legată strîns cu societatea. Maiorescu susține invers.

— * —

Prof.: Care este primul nostru scriitor marin? Elev: Ion Marin Sadoveanu.

Otilia Cazimir

Moș cu barba de mătăasă...

Toc... toc... toc...
Cine bate-așa, pe loc?

Cu ciocanul gerului
Sparge sticla cerului
Și coboară din senin
Moș-bătrîn, cu sacul plin.

La răscruce troienită,
Brad cu cetina zbîrlită
Scuturînd din crengi lumină,
Moșului i se închină:

– Moș cu barba de mătăasă,
Bun-venit la mine-n casă!

Moșul s-a cătat în sîn,
Tacticos și-a scos ciubucul
Și-a răspuns cu glas bătrîn:

– Bradule cu crengi de scai,
Iacă, am pățit buclucul
Mi-am uitat tiutiu-n rai!
N-ai cumva pe-aici vreun pac?
De parale-s cam sărac,

Dar țî-aș da în schimb un sac
Încărcat cu jucării...

Rîde cetina cea deasă:
– Ține-le pentru copii,
Moș cu barba de mătăasă!
Mie prinde-mi în verdeață
Țurțuri argintii de gheață,
Și în vîrf la fiecare
Pune cîte-o lumînare, –
Mi s-or încălzi la ele
Zgribulite păsărele...

Puștile și săbiile
Ține-le pentru băieți!
Mie dă-mi pentru sticleți
Grîu cu boabe aurii,
Și semințe de scaieți
Ca să-mi satur vrăbiile.

Iar de crengile mărunte,
Să-mi anini cîte-un grăunte.
Mi s-or bucura copiii
Cintezorii și scatii,
Și s-or aduna la masă,
Laudă-nălțînd sfoasă,
Către barba-ți cuvioasă!

Zi cu ușile deschise la liceul românesc

Anual, fiecare școală medie, dar mai ales liceele oferă elevilor absolvenți ai școlilor generale o zi cu ușile deschise, pentru cei care vor să-și continue studiile la vreo școală medie. Astfel,

te la ore, despre impresiile lor.

– Mai întîi am fost la ora de fizică, care a fost foarte interesantă, mai ales pentru că este una dintre obiecte-

La ora de engleză

miercuri trecută, la 28 noiembrie și Liceul Românesc N. Bălcescu din Giula și-a deschis „portile”. După informațiile primite de la directoarea adjunctă Elena Condoroș, am aflat că în anul acesta s-au interesat mai mulți elevi ca de obicei.

– În fiecare an oferim elevilor, părinților și profesorilor informații despre munca instructiv-educativă și didactică de la liceul nostru. În cadrul acestei zile prezentăm instituția noastră școlară, programa noastră pedagogică, planul orelor și formele didactice. De data aceasta ne-au vizitat aproape 40 de elevi din școlile generale din Apateu, Chitighaz, Mezögyán, Micherechi și din cîteva școli maghiare.

Fiind coridoarele pline de elevi, i-am întreat pe cîteva dintre ei, despre cele văzu-

le mele preferate. Îmi plac foarte mult posibilitățile oferite de liceu, mai ales examenul de limba română. Sînt sigură că mă voi înscrie aici, pentru că consider foarte important să continui învățarea limbii române după cei opt ani din școala generală. (Gabriela Santău, Chitighaz)

– Am venit, fiindcă am vrut să văd liceul și să văd cum se desfășor orele. Și eu vreau să-mi continui studiile în acest liceu, pentru că aș vrea și eu să rămîn pe linie românească, dar încă nu știu la concret în ce direcție. (Agneta Purece, Chitighaz)

– Întreaga școală îmi place foarte mult, îmi place clădirea, sînt atrăgătoare clase-

le și căminul. Cel mai mult mi-a plăcut ora de informatică. Liceul românesc este pe primul loc pe lista școlilor dintre care voi alege. Mă atrage foarte mult școala aceasta, și pentru că aici am mulți prieteni și cunoscuți. (Vasile Vecsernyés, Micherechi)

– Eu voi da examen de admitere și la alte licee, ca de exemplu liceul Erkel Ferenc din Giula, și liceul tehnic de mecanică de la Bichișciaba. Aici, la liceul acesta, mi-a plăcut foarte mult posibilitatea de folosire a internetului la ora de informatică. Acum încă nu știu la care școală voi rămîne. În fine, va decide examenul de admitere. (Cornel Martin, Micherechi)

– Deoarece încă nu am decis la care liceu să mă înscriu, am venit să fac cunoștință și cu liceul românesc. Mi-a plăcut foarte mult ceea ce am văzut, ca de pildă ora de engleză. Trebuie să aleg dintre liceul acesta, liceul „Széchenyi István” din Bichișciaba și liceul „Vásárhelyi Pál” tot din Bichișciaba. Dar din cele văzute și constatate, liceul românesc stă mai aproape de concepția și de intențiile mele. Îmi place și perspectiva examenului de limba română, și dacă mai reușesc și unul din engleză, pot obține puncte în plus, care vor înlesni să reușesc să intru mai ușor la o facultate. (Gheorghe Roșu, Micherechi)

R. R.

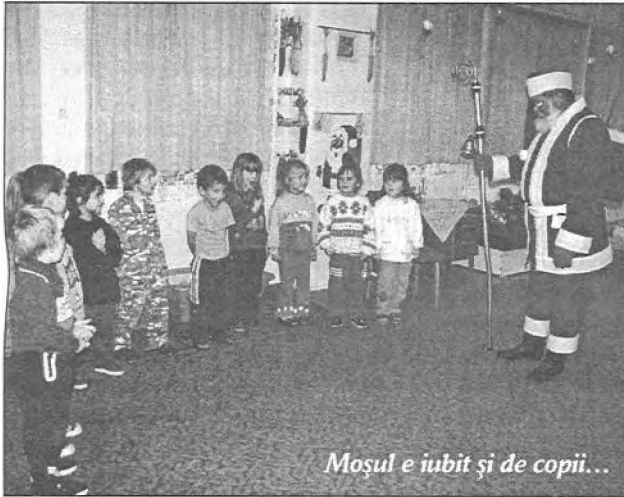
La ora de italiană

– Cum ați ajuns să participați la un astfel de concurs?

– O cunoștință din Bichișciaba m-a informat. El, care de altfel umblă de ani de-a rîndul ca Moș și la copiii din Aletea, mi-a zis că este foarte ocupat la acel sfîrșit de săptămînă, nicidecum nu poate să se ducă la concurs. Totuși, ar fi tare bine dacă ar fi reprezentat și județul nostru. Din cauza bărbii de multe ori mi s-a întîmplat (și atunci cînd am dansat pe scenă) să mi se zică că arăt ca un Moș Crăciun. Și dealtfel, mi-am și dorit demult să fac acest lucru, pentru că îmi plac foarte mult copiii, și cred că mi se și potrivește acest rol.

– Cum v-ați pregătit pentru acest concurs?

– Trebuia, în primul rînd,

Moșul e iubit și de copii...

să-mi fac haine roșii, cu bordură albă. Mai întîi m-am gîndit să-mi fac numai un halat mare roșu, dar apoi ne-am uitat la mai multe poze și diferite ilustrații și am văzut că adevărații Moși au un costum (haină și pantaloni), un coș mare

mulțumesc și pe această cale că s-a luptat așa de mult să-mi facă această îmbrăcămintă specială. Bineînțeles, nici ea n-a mai avut astfel de comandă. Neapărat trebuie să mai mulțumesc pentru sprijinul acordat de primăria locală

Oare cine-i mai frumos?

„Întotdeauna mi-am dorit să devin Moș Crăciun”

Cei mai mulți copii, cînd se întîlnesc cu Moș Crăciun, prima dată îi controlează barba. Dacă barba e adevărată, mai mult ca sigur și Moșul este adevărat, deci nu este un vecin sau un prieten îmbrăcat în haine de Moș Nicolae. Lui *Gheorghe Bágy* din Aletea probabil și barba – care din an în an se albește tot mai mult – i-a prevestit misiunea: să-nvesească copiii în ajunul sărbătorilor de iarnă. Gyuri Bágy este știut în primul rînd ca un bun cu-

noscător al dansurilor tradiționale din localitatea sa și, în ultimul timp, ca reporterul de la televiziunea-cablu a orașelului. Începînd de la 2 decembrie însă este și unul dintre cei mai „frumosi” Moș Crăciun din țară. În zilele de 1-2 decembrie, el a participat la cea de-a doua ediție a concursului de frumusețe organizat pentru Moșii de Crăciun. La concursul organizat la Nyíregyháza, „Moșul” din Aletea a luat locul 2 pe țară.

sau o puțină, căciulă și un toiag. M-am dus la o croitoreasă care s-a angajat să-mi facă aceste haine. Îi

și de Asociația Pensionarilor din Aletea.

– Ce a trebuit să faceți la concurs? Cum a fost ales cel mai frumos Moș?

– Concursul a fost la un centru comercial, la Nyírpáza, dar înainte de întrecere trebuia să ne arătăm și pe stradă, cînd, de exemplu, am sosit cu trenul în oraș. În a doua zi am sosit, adică, am fost aduși cu „hinteauă”, cu caleașca la locul concursului. Dar peste tot, pe unde am umblat, erau foarte mulți copii. Toți au vrut să ne atingă hainele, să ne prindă de barbă. Trebuia să vedeți ce bucurie a fost pentru copii să vadă mai mulți Moși la un loc!

Eram îmbrăcați în haine din astea vreo 20, pentru că era și o orchestră întregă, dar la concurs am pornit numai 14. În prima selecție au fost aleși primii șase Moși, după care a urmat finala. Toți trebuia să ne prezentăm cu un scurt

program, cam de trei minute. Eu am întocmit acasă o poezioară, de fapt o poveste despre Aletea, de unde vin și despre oamenii care trăiesc aici. Am terminat acest vers în așa fel că am spus că la noi se cunosc și dansuri românești foarte frumoase. Tocmai pentru acestea, localitatea Aletea este cunoscută nu numai în țară, ci și peste hotare. La sfîrșit, i-am invitat pe toți să dansăm „perinița”. Pe casetă am dus muzica asta și toți au stat în cerc și au dansat. A fost minunat! Tare le-a plăcut tuturor, dar și eu m-am simțit bine.

– Din cine a fost compus juriul?

– Ce credeți? Din copii. Toți nouă, cîți erau în juriu, aveau vreo 10–11 ani. Cu toții și-au luat în serios această sarcină. Președintele juriului a fost Dévényi

Tibor, prezentatorul de la emisiunea „Három kívánság” (Trei dorințe). Dar a mai fost încă și un oaspete onorific: un Moș Crăciun din Finlanda, dar toți ceilalți erau copii.

– Ați obținut locul al doilea. Cum ați primit decizia?

– M-a surprins foarte mult. Nu mă așteptam la așa ceva. Dar m-am și bucurat tare. Am primit odată cu această distincție, cu acest titlu, o vacanță de o săptămînă, la liberă alegere, în Ungaria.

– Dar sînt convinsă că acum aveți mult de lucru și înainte de Crăciun nu tare vă veți putea odihni...

...și de bătrîni

– Da, acum mă pregătesc să fiu Moș Crăciun în mai multe locuri, aici în Aletea. Abia aștept să văd din nou în jurul meu copii veseli, bucuroși și mulțumiți de cadourile pe care le aduce Moș Crăciun. De vacanța „cîștigată” voi profita însă, așa m-am gîndit, numai în martie. Atunci vom sărbători cu soția mea 27 de ani de la cununie și vom merge undeva împreună să ne odihnim. M-am gîndit ca atunci să sărbătorim și aniversarea noastră, și începutul noului an. E Iova

Concursul de frumusețe a Moșilor de Crăciun va putea fi urmărit și la televiziunea locală din Aletea

Filmul înregistrat de Gheorghe Bágy și fiul său, Gheorghe Bágy jr. la concursul de la Nyíregyháza va putea fi urmărit de către aleteni și pe televiziunea cablu din Aletea. Programul va fi transmis prima dată vineri, 7 decembrie, cu începere de la ora 19.00, apoi în zilele de duminică (ora 9.00), luni (ora 18.00) și miercuri (ora 19.00).

Adunare sătească

D-a-bunăsamă mai sînt încă mult oameni, – și mai tînări, da' și mai bătrîni dîcît mine, – care-ș aduc aminte încă dă acile adunări sătești pă care le ține, pă vremuri, așe-numitu Front Popular. Nu zîc c-o fost musai ca tătă lume să se prezinte la întrunirile aște, inde, cum ni să zîce, „treabă să ne vorbim dă problemele noaște comune,” dă d-aceie ne adunam cîte 50-60 dă persoane în sala de mare a partidului dîn loc. Apu nu numa că ne adunam, ce-ntr-adevăr ne și vorbim dă treburile noaște dă tătă zilele. Că numa rareuări să-ntîmpla ca ponoaslele noaște să fie lecuite? Așe-i, da: mița rămîne cu căciula pă cap. Numa barem ne päre bine că cineva dîntră conducătorii dă tăt felu ne asculta năcazurile, cel puțîn p-acile dăspră care să pute vorbi fără nici o frică.

Cum zîc, ne-adunam în număr dăstul dă mare, îi ascultam pă cei dă la masa decorată dîpă datina dă pă vremurile acile, ne mai vorbim noi întră noi, mai zîmbem pă su' mustețe cînd careva dîntră a noști mai spune cîte-o prostie, – că și dîn aște am putut aleje! – apu cînd să gata parte oficială, mai stătem dă voarbă tăt noi întră noi, că ș-atunci am avut dă ce ne vorbi. Cei care nu gatau c-o voarbă-doauă, să mai bāgau la cîteon pāhar dă bere uă dă vin

în crîșma dîn apropiere, că-rrora mă alăturam și io dăstul dă des. Că la crîșmă nime nu purta nici atunci lăcată pă gură.

No-amu, pă cum o trecut vreme, tăt mai mult am fost cei ce ne-am dat sama că adunările aște nu ni-s pă gustu nost, că n-are nici on înțales să ne năcājim unii pă alți cu flăcările, așe că dîn ce în ce tăt mai puțîni să adunau, tăt mai puțîni îș spuneu pärere, tăt mai năplăcut iera să vezi năpāsare dîn ce în ce mai mare față dă tătă treaba asta cu d-a-ntrunirile. Așe mu-i mnirare că dîp-o vreme nici io n-am mai mās, nici macar dîn cînd în cînd, la ședințele frontului.

Dîpă asta iară o vinit rîndu că s-o meritat să fii martor la strămutările care or început să să-ntărească zî cu zî. Ce-i dirept îi dirept: noi, oamenii dă rînd, dîn nou ne-am înșelat. Și mie m-o mās pofta dă la tăt felu dă adunări. Și megheș. În săptămîna trecută, la îndemnu vecinului mneu bun, m-am hotărît să mārġ la o întrunire zîsă mai nou „adunare sătească dă ascultare”. Adecă, asta așe treabă înțales cum că primaru nost ne-a asculta căzaniile noaște, ne-a rāspunde la întrebări, ne-a vorbi dăspră problemele și planurile satului ș-așe.

Puțîni ne-am adunat. Bunăuară „nici cu serjentu

n-am fost zece”. Am așteptat. Unii cu răbdare, alți cu nārăbdare. Primaru nost o-ntrîziet. „Așe o sucuit,” – zîce unu. „Io la crîșmă l-am lāsāt”, – zîce vecinu-so. „Numa să nu fie iară mort dă bat,” – zîce altu. Dă' numa cel dîntîie n-o zmintit. Dup-on jumătate dă ceas o apărut în ușe domnu nost, s-o uitat în lături, o dat dîn brînci d'-am gîndit că vre să ne deie afară, și numa atîta o zîs cătă hortacu-so: „Păstă o lună ne-ntālînim!” Cu asta o-ntors spatele cătă noi și s-o dus în treaba lui. Că cine cu cine, cînd și inde s-antālîni, d-asta n-o fo' voarbă.

În drum cătă casă vecinu mneu bun ș-o cerut iertare că m-o putut convinje să vin cu iel la adunarea sătească. Io iară l-am convins pă iel că nu-i nici on bai, și că barem așe și io m-am putut convinje dă purtare primarului... ales și dă mine. Nu-i așe?

Sandu Popa

Dîn fabulele lui Esop*

Cînele și umbra

Cînele, cînd o trecut păstă on rîu, ține în gură o bucată dă carne. Pă cer soarele străluce curat, așe că umbra bucăți dă carne să vide mai mare în apă. Cînd cînele o văzut umbra mare a cărnii, dăloc s-o țipat la ie, așe că o scăpat bucata dă carne dîn gură. D-aceie cînd și carne și speranța și-o terdut-o, mai nante s-o mîngîiet pă iel însuși, apoi o-nceput să să astîmpere iel pă iel, lătrînd: Nu trābuie să faci una ca asta, spālăcîtule, că – dacā n-ai fi fost prost on pic, – ț-ar fi fost dăstul ș-atîta cît avei la tine, așe amu nu ț-o rāmas nimica.

INVĂȚATURA: Omu care nu să-dăstulește cu ce are, și vre o avuție și mai amre, îș terde tăt ce are, pă cum și în viață greșete, și nu află ce mai bună cale.

Dăspră leuu bătrîn

Leuu, cînd încă iera în tătă putere trupului și capului, tare mult dușmani ș-o făcut cu cruzime lui. Apu cînd o ajuns la bătrînețe, animalele sălbatică dîn juru lui tăt cu asemenea cumpănă i-or amāsurat dîn grozāvii pă cum iel le-o împărțit pă vremuri. Porcu sălbatic cu colți ascuțit l-o ndipat, cerbu cu coarnele aspre l-o nțăpat, dă-ncă și măgaru l-o rugucit dîn picioare. Apu nici unu dîntră foștii preteni nu s-o aflat care să-l fi apărat.

INVĂȚATURA: Omu, pînă-i la putere și-i nāmnilos, cînd pică dîpă picioare jos, să-l apere – cum s-ar cuveni – pă hortacu năputincios, nici unu nu să mai pripește.

*Esop, Aisopos, (c. 620 – 560 î.e.n.), fabulist grec, originar din Asia mică.

Am citit că...

Mai dăunāz, după ce nevastă-me o spālāt firhoanjele dă la uși și dă la ferești, mie o trābuit să le puna napoi, că lururile aște să fîn amu dă mine. Cum mă chinzuiem io cu acățare lor, adecă vād că în uliță, tumna în fața cășii noaște să oprește o mașină noauă nouță, ș-așe dă mare dă numa m-am mnirat. Mă uit io la mașină, dă' cu mare bāgare dă samă mă uit și la cel ce să scoboară dîn ie, că am fost curios să știu că cine are atîta bani în sat la noi, dă poate să-ș cumpere o mașină așe dă mare și dă modernă, dă care io încă nici n-am văzut. Nu mult o trābuit să aștept, că păstă o clipă-doauă, ieșe dă la volan on ofițer, mai tînăr dîcît bătrîn, îș tomnește mîndru șapca pă cap și o ie dirept la noi. No, cînd am văzut io asta, am pus firhoanjele la o parte și am ieșit să-l întreb că pă cine coată, că ieram convins că nu la noi o vinit, ce bāsamă îș coată ceva cunoscut dîn sat.

Bogāt și dăstul, pă cînd ajung io în ușe dă cătă ocol, ofițeru – on om faină și frumos, – aștepta în ușe la noi, și prăbăle să-l opăcească pă cățālașu nost care lătra dîn tătă fire lui. Cîci mă vede musafiru, cîci îm dă bineațe... românește. Îi dau și io bineațe, apoi ne dām noi și brîncă, dă' iel dăloc îș dă sama că io nu-l cunosc, – bāsamă așe m-am și uitat la iel ca l-on străin, – apu mă și-ntreabă că nici on pic nu mi cunoscut? Îi spun io adevăru, bunăuară că nu știu dă cine-i voarbă, batăr că mi să pare că samānă cu cineva dîn sat, dă' nu-m dādusārām sama că cine poate fi. Atunci iel îm spune că-i Mișu lu' Bîrtașu, hortacu dîn pruncie a pruncului mneu, și că pă iel îl coată. Cînd i-am auzit

voarba, dă' mai ales că mi-o și spus, atunci m-am dat io sama că-ntr-adevăr iel îi, Ne-o pārut bine unu dă altu, că or trecut amu și vo zece ani dă cînd nu ne-am văzut. L-am poftit înlontru, cum să cuvine, dă' iel, cînd i-am spus că Nelu amu tumna-i dus la Jula, nu pre o vrut să vină, dă' pînă la urma urmii mi-o reușit să-l conving să ne cîntească pă cîteva minute, dă' dacā în vreme aceie a ajunje acasă și hortacu-so, și că-i sigur că tare bine i-a päre și lui dacā s-or întālîni după atîta vreme.

Ne-am bāgat înlontru, l-am pus la voarbe, apu iel mi-o povestit dăstul dă lung dăspră anii petrecuți în cătānie, mai cu samă dăspră situație dîn Sîrbie inde o petrecut și iel on an dă zile. La una ca asta îi amintesc că și io am citit mult dăspră misiune lor, și că mie mi-ar fi fost frică să-m las pruncu în locuri atît dă periculoasă, cum o fost și parte acie a lumii ani dă vreme. Iel iară mi-o povestit cum că lui tumna aceie i-o lipsit mai mult că n-o putut citi p-acolo în limba noastă, și că ș-amu așe dă greu i-i să cărābleacă publicații românești d-a-noaște...

Cam pînă aci am ajuns cu voarbele, cînd am auzit c-o ajuns acasă și Nelu...

Dă' io și d-adunci dă multe uări mă gîndesc la voarbele lui Mișu, și-m pun întrebare: Într-adevăr, inde să pot cumpāra la noi publicațiile românești? Ar fi bine să-m spună cineva, ca să pot citi și io mai mult în nimba noastă.

Vă dorește sāmātate cît mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Glume

O țarancă-i pă patu morți. Soțu o veghează.
– Ascultă, – șoptește ie la on moment dat, – înante d-a muri, treabă să-ț mărturisăsc ceva. Unu dîntră cii cinci prunci nu-i dă la tine.

– Ah, doamne, – să căznește bărbatu, – d-apu care dîntră ii nu-i a mneu?

– Gîcește! – suspină muier, și-ș dādusāră sufletu.

– Mamă, mamă! – strîgă Petrică, arătînd cătă frățîșoru lui mai mic, – Ghiță mîncă uîșagu!

– Nu face nimic, – îi rîspunde mă-sa, – acela-i uîșagu dă ieri.

– Domnule, nu traje cu pistolu încoace și-ncolo, c-ar pute să-m omori on prunc!

– Nici o problemă, doamnă, acārcînd putem face alți!

Doi tînări julani să-ntālînesc la piaț. După ce dau brîncă unu cu altu, cel mai tînăr zîce cătă celălalt:

– Îț gratulez, că vād că te-ai însurat.

– Adevărat că m-am însurat, dă' cum ț-ai dat sama dă una ca asta?

– Așe că amu nu-ț mai lipsește nici on bumb nici dîpă chimeșe, nici dîpă căbat.

– No, vezi, și asta-i dirept. Primu lucru pă care m-o-nvāțat nevasta o fost să-m cosăsc sîngur bumbii.

Petre Ispirescu (1830-1887)

Cel mai cunoscut povestitor, folclorist și scriitor de povești s-a născut în mahalaua Pescăria Veche din București, unde tatăl său avea o modestă frizerie. Mama, de origine ardelenască, era o povestitoare neîntrecută. De la ea, copilul a ascultat numeroase creații populare, dar mai ales povești și basme. La îndemnul mamei este trimis la școală și învață carte cu dascăli bisericești. Din cauza sărăciei, a condițiilor precare, elevul deștept, dornic de învățătură este nevoit să se lase de școală și devine ucenic în renumita tipografie a lui Zaharia Carcalechi. Calificându-se în meseria de tipograf, ajunge să conducă pînă și tipografia Academiei Române. În acest fel, alături de munca trudnică de tipograf, Ispirescu are ocazia să citească mult, devenind în mod autodidact unul dintre cei mai temeinici cunoscători ai folclorului și ai literaturii române. Bucurîndu-se de prietenia marilor scriitori ai vremii, și mai ales îndemnat de B. P. Hasdeu și Al. Odobescu, se încearcă el singur cu scrisul.

Înzestrat cu simț artistic, Ispirescu a compus versuri și a scris proză memorialistică. Dar talentul său se dezvăluie mai ales în basme, căci limbajul popular îi era apropiat și îl stăpînea ca un adevărat povestitor anonim. Astfel, în 1862 apare primul volum de basme *Tinerete fără bătrînețe și viață fără de moarte*. Abia cu un deceniu mai târziu devine scriitor consacrat, cu volumul *Legende și basmele românilor* (1972), prefațată cu mare însuflețire chiar de *Vasile Alecsandri*. Din acest an, publicarea de povești, ghicitori și proverbe devine sistematică.

Deși Ispirescu a abordat toate speciile prozei folclorice, basmele sînt acelea care i-au adus cea mai mare popularitate. El recrează basmul ca povestitorii populari, păstrînd schema, formulele specifice fixe, oralitatea, expresiile populare. Personalitatea autorului transpare însă prin tonul moralizator, din amănuntele istorice, din aluziile mitologice și din elementele romantice, preluate din tendințele timpului. De neîntrecut rămîne deplină unitate de atmosferă și de stil a celor 70 de basme. În acest fel, Ispirescu asigură posterității un amplu material pentru cunoașterea culturii populare și a folclorului românesc.

E. Illyés

Păcală se însurase de aproape doi ani. Și-a făcut și el rîndul ca oricare. În fine scăpase de ponosul de flăcău unguresc. Nu se mai temea că o să vie fetele să-i spargă oalele a doua zi de lăsatul secului de brînză. Cum, cum, el era mulțumit de femeia lui. Cît pentru dînsa, vom vedea la vale, întrucît a putut fi mulțumită și ea de dînsul. Istoria aceasta împlă din gură în gură de peste sute de ani. Mulți zic că s-a petrecut pe timpul cînd era lupul cățel, sau mitropolitul unter-ofițer. Adevăr este sau ba, nu știu să vă spun pozitiv, cum am cumpărat-o, așa o vînz.

– Măi, Păcală, iată, se face tîrg, du-te de cumpără și tu ceva pentru casă, îi zise nevasta.

La întoarcerea sa, îi spune ce a pătît:

– Am cumpărat, nevastă, un ac și, neavînd cum să-l aduc, l-am pus într-un car cu fin. Cînd ne-am despărțit, nu l-am mai găsit.

Nebun ești tu, mă? Dară cînd acul se putea înfige la piept, în haine, că nu era vro treabă mare.

– Lasă, nevastă, că așa am să fac.

A doua zi veni de la tîrg iară cu mîinile în buzunar:

– Nevastă, am făcut precum mi-ai zis tu și n-am izbutit mai bine. Să mai asculte cineva altă dată la gura muierilor. Am luat un fier de plug, și l-am tot înfipt în haine pînă le-am sfîșiat, uite, cum le vezi pe mine. Unde să stea fierul de plug acolo, a căzut și l-am lăsat și eu locului.

– Dar bine, mă, smintit ai fost? Fierul de plug se putea lua la spinare, iar nu înfipt ca un ac.

– Ai dreptate, nevastă, la spinare, nu e așa? Ei bine, așa am să fac.

A treia zi se întoarce de la tîrg și aruncă înaintea femeii un ogar mort.

– Dară ce mai este și aceasta, bărbate? Întreabă femeia speriată.

– La spinare. Nu mi-ai zis tu să-l iau la spinare? Ei, iată așa am făcut. Să lăsam că m-a mușcat, de este vai de pielea mea, și dacă nu-l apucam bine de gît mă făcea numai sînge, dară iată că a murit.

– Mă! Da nevoiaș român ai mai fost. Cînd să-ți vie ție minte, mă? Apoi bine, frățiorule, eu ți-am zis de fierul de plug să-l iei la spinare. Cît pentru ogar, trebuia să-

Întîmplările lui Păcală

I fi legat de gît cu o funie sau altceva, să-i fi dat ceva de mîncare, și să-l fi chemat: cuțu! cuțu! ori, Grivei! Grivei!

– Ei vezi, la asta nu m-am gîndit, nevastă, lasă că așa am să fac.

A patra zi femeia se vede chemată de vecine spre a-i arăta nătangia bărbatului ei, de care rîdea tot satul. El venea tîrînd după sine o jumătate de porc ce cumpărase și pe care o legase de gît cu o funie, îi tot arunca cite o bucăciță de pîine și striga:

– Cuțu! Cuțu! Grivei! Grivei!

– Dară ce prostii mai sînt și astea bărbate? Te-ai făcut de rîs în sat cu neghiobiile tale. Am ajuns să nu mai pot scoate capul în lume de rușinea ta.

Așa vezi bine, după ce mă înveți să fac cite nago-de toate, apoi tot tu ești cu gura mare. Am făcut așa cum mi-ai zis tu.

– Mîine este ziua din urmă de tîrg. Mă voi duce dară tot eu să tîrguiesc cele ce ne sînt de trebuință pentru casă. Tu vei face în locul meu treaba casei. Pînă mă voi întoarce tu vei scălda copilul și-l vei adormi, vei face azimă, vei bate putineiu, vei mătura și deretica prin casă, precum fac eu.

– Dară ce va să zică arababura asta prin casă, bărbate? Iacă eu am adus tot ce ne trebuie. Tu nici pentru un dereticat n-ai fost vrednic.

– Adică ai vrea să zici că am făcut puțîn? Să mă ierți. Am frămîntat coca pentru azimă, am măturat prin casă, și, ca să fac mai multe trebi deodată, am legat putineiu de gît, așa încît să se poată bate, umblînd în sus și în jos. Nenorocire numai că, plecîndu-mă să pui azima sub țest, s-a vărsat putineiu peste dînsa. Apoi am scăldat copilul. Ca să fac însă și astă treabă am făcut focul pe vatră, am pus căldarea, am cercat apa cu făcălețul, și cînd am crezut că e bună, am turnat-o în albie și am băgat copilul de l-am scăldat. Dar eu de un lucru mă mir. Cum, tu, care zici că e nevoie mare de capul tău, cum, tu, zic, n-ai băgat de seamă că copilul avea o bubă în cap? Vezi, de aceea plîngea copilul în-

truna și n-avea somn. Ia te uită acum de vezi ce frumos doarme.

Să-ți spui și ce am făcut de am descoperit aceasta. Cum am băgat copilul în albie să-l scald, a început să țipe de te lua groaza. Am băgat de seamă că capul copilului era moale lîngă creștet și mi-am închipuit că acolo trebuie să fie vro bubă

coaptă. Nu m-am înșelat. Știi tu, cită materie am scos de acolo cu îndreaua? Cum am spart buba, a adormit și doarme dus și acum încă.

– Vai de mine și de mine! Mi-ai omorît copilul, netotule. Să te duci de la mine, căci pîine și sare p-un taler cu mine nu mai mîncîci.

Și biata femeie își smulgea perii de desperare.

Pe cînd copilul ieșea mort pe o ușe spre a fi dus la înmormîntare, Păcală ieșea pe alta cu o ușe în spinare, partea ce i se convenise din avutul lor, spre a se duce în lume, ori încotro l-o duce ochii.

– Să dea Dumnezeu să faceți grîu cît ușa aceasta, zise el unor oameni ce arau și pe care îi întîlni în drumul său.

Bunii țărani, cari nu avuseseră nici în clin, nici în mîncă cu dînsul, ba nici nu-l cunoștea cine este, se simțiră atinși de acest blestem. Și ca să aducă pe Păcală în stare să-și dea cuvîntul pentru cele ce ziseseră, îl dară nițel țurcava.

– Ei, bine, verișcanilor, ce vă făcu eu de mă trîntirăți? – Așa se zice, mă, cînd dă cineva peste oameni lucrînd la cîmp?

– Dară cum? Păcatele mele, învățați-mă!

– Ia, să zici, dacă vei, să dea Dumnezeu spor și îmbilșugare, ori berechet, să burdușiți pămîntul de grîu, sau să taci din gură, dacă nu vrei să zici ceva, iar nu să blestemi.

– Bine, bine, lasă că așa am să zic de aci înainte.

Tocmai așa și zise, cînd, din întîmplare, întîlni niște oameni ducînd la biserică un mort.

Lumea care era adunată se închină de nesocotitele lui vorbe, îl luară la trei parale și-i dădură o pâruială strașnică.

– Dar bine, oameni buni, de ce mă bateți? Dacă n-am zis bine, învățați-mă!

– Așa? Ei iaca să zici, dacă vei, Dumnezeu să-l ierte. Să dea Dumnezeu să nu mai moară. Să mergi apoi la groapă să dai țărînă peste dînsul. Dacă nu voiești să zici ceva, taci din gură, treci pe lîngă dînsul ca un om de omenie, nu trebuie însă să zici ca să burdușim pămîntul de morți.

– Așa voi zice, săracul de mine.

– Dară ce treabă ai tu, mă, cu porcul meu, de îl împli de țărînă și îi zici Dumnezeu să-l ierte, zise omul ce întîlni Păcală.

Și unde mi-l luă pe al Păcală al meu la bușeli, măcelarul care junghiase porcul, și unde mi-l răsuci de citeva ori, de mi-l zăpăcise în buchiseli.

– Ia stăi, jupîne, de ce mă dai așa val-vîrtej, ce ți-am greșit? Dacă nu-ți place ce ți-am zis, învăța-mă, că eu ascult.

– Iaca, să zici și tu, dacă vei să te afli în vorbă: să-l mîncîci sănătos cu nevasta, cu copilașii tăi, să vă lingeți buzele. Dacă nu vei să zici nimic, cată-ți de treabă.

– Așa voi zice, săracuț de maica mea.

Făcut tobă de bătai, Păcală întîlnește doi cîni mușcîndu-se. Nici una, nici alta, el se duse drept la dînșii și face și zice din cuvînt în cuvînt ceea ce îl învățase cei doi oameni cari se băteau. Cîinii, cari nu voiră să știe deloc de morala lui Păcală, îl luară la tîrbăceală și unul de o parte, altul de alta, îi dară un frecuș de o pomeni-o cît va trăi. Oamenii din sat, văzînd că se îndîrjise cîinii, aleargă cu toții și făcură scăpat pe bietul Păcală, care se hotărî a cumpăni bine învățăturile ce i se va da de aci înainte. Înțelese, însă cam tîrziu, că a se lua după gura lumii este a da în prăpastie.

Pînă nu se lovește cineva cu capul de pragul de sus nu vede pe cel de jos.

Născut la 19 noiembrie 1912 în Iași, tânărul Palade și-a făcut o parte din studiile preuniversitare la Buzău. Tatăl, Emil Palade, profesor universitar de filosofie, iar mama, Constanța Cantemir-Palade, profesoară.

În 1930 începe cursurile Facultății de Medicină a Universității din București, unde devine discipol al profesorilor Francisc Rainer și André Boivin, șefii catedrelor de anatomie, respectiv biochimie. Lucrează încă din anii facultății în laboratorul de anatomie. Deși face șase ani de practică de medicină internă, teza de doctorat este în domeniul anatomiei microscopice, cu o temă neobișnuită: nefronul delphinului (*Delphinus delphi*). După propria mărturisire, era o încercare de a înțelege structura nefronului din perspectiva adaptării mamiferului la viața acvatică marină.

După doctoratul din 1940 urmează o scurtă perioadă în care practică medicina, apoi se întoarce la cercetarea anatomică. Afirmă că a fost împins spre această decizie de discrepanța dintre cunoștințele reale ale practicienilor și ce se aștepta de la ei.

În timpul războiului este medic militar. Încurajat de profesorul Grigore Popa, succesorul lui Rainer, în 1945 pleacă în Statele Unite ale Americii ca să-și continue studiile.

Începând din 1946, lucrează câteva luni la laboratorul de biologie al lui Robert Chambers de la New York University, unde îl cunoaște pe profesorul Albert Claude. Este fascinat de perspectivele deschise de descoperirile acestuia în microscopia electronică și acceptă imediat propunerea de a lucra împreună, la Institutul de Cercetări Medicale Rockefeller. Cu atât mai mult cu cât Chambers se retrăgea în același an.

Aici lucrează în departamentul de patologie, unde erau deja George Hogeboom și Walter Schneider. În același departament, Keith Porter dezvoltase propria linie de cercetare pe culturi de celule animale.

Cine este George Emil Palade?

Palade începe lucrul întâi cu proceduri de fracționare a celulelor și dezvoltarea împreună cu Hogeboom and Schneider o metodă nouă de omogenizare și fracționare a țesutului ficatului. A fost prima formulă a unui „grup Rockefeller”, cufrind răsfirată prin întoarcerea lui Schneider la Universitatea din Wisconsin și mutarea lui Hogeboom la Institutul Național privind Cancerul. Claude s-a întors și el în Belgia în 1949, unde a preluat conducerea Institutului Jules Bordet.

Doar Porter și Palade au rămas la Institutul Rockefeller, unde, doi ani mai târziu, Herbert Gasser îi numește șefi de laborator, în ciuda tinereții lor.

În acea perioadă, George Palade începuse lucrul în microscopia electronică încercând să găsească procedurile de preparare potrivite țesuturilor organizate.

Această linie de cercetare mai fusese încercată înainte, inclusiv de Claude, dar nu foarte intens. Palade afirmă că, folosind avantajul tehnicilor descoperite între timp, a reușit, împreună cu Porter, să obțină destule îmbunătățiri în microtomie și fixarea țesuturilor încât să ducă la preparate „satisfăcătoare”.

Singur sau împreună cu alții, Palade explorează noul teritoriu deschis în cercetarea structurii biologice a celulelor eucariote. Definiște structura fină a mitocondriilor și descrie o componentă a citoplasmei (denumită mai târziu ribozom).

Împreună cu Porter, investigatează diferențierile reticulului endoplasmatic, iar cu Sanford Palay descrie structura fină a sinapselor chimice.

Toată această activitate face cunoscut laboratorul, care devine un centru al microscopiei electronice biologice și nu mai trebuie să-și facă griji pentru finanțarea cercetărilor. Se pot astfel dedica în deplină libertate subiectelor dorite. Palade subliniază și

importanța competiției în domeniu, ca și a colaboratorilor de clasă care le-au permis să se mențină în frunte.

La mijlocul anilor '50, George Palade consideră că a venit timpul pentru a folosi fracționarea celulelor ca mijloc de definire a compoziției chimice și a rolului funcțional al noilor descoperiri a componentelor subcelulare. Intenția declarată era de a folosi microscopia electronică pentru a monitoriza fracționarea celulelor. După ce confirmă teoria lui Claude din 1948 privind legătura dintre microsomi și reticulul endoplasmic, precum și faptul că ribosomele sînt particule ribonucleoproteice, începe analiza integrată (morfologică și biochimică) a proceselor de secreție la pancreasul purcelușilor de Guineea.

În 1961, odată cu plecarea lui Keith Porter la Laboratoarele Biologice de la Universitatea Harvard, se încheie existența celui

de-al doilea „Grup Rockefeller”. Este perioada recunoașterii biologiei celulare ca domeniu distinct de studiu și a fondării „Journal of Cell Biology” și a Societății Americane pentru Biologie Celulară, activități susținute intens de grupul lui Palade.

Procesul de secreție este cercetat în continuare din două unghiuri. Primul permite caracterizarea granulelor zymogen și descoperirea segregării produselor secreției în spațiul cisternal al reticulului endoplasmatic. Al doilea, bazat pe radioautografie, în colaborare cu Lucien Caro și James Jamieson, conduce la primele idei privind sinteza și procesarea intracelulară a proteinelor.

În paralel a continuat cercetarea permeabilității capilarelor. Împreună cu Marilyn Farquhar descoperă că, în cazul glomerulilor renali, membrana de bază face filtrarea moleculelor cu diametru de peste 100Å. La cercetările privind capilarele musculare s-au alăturat Romaine Bruns și Nicolae și Maia Simionescu.

La mijlocul anilor '60 face cercetări privind geneza membranei celulelor eucariote, folosind ca model fie reticulul endoplasmatic al hepatocitelor mamare (împreună cu P. Siekevitz, Gustav Dallner și Andrea Leskes), fie membranele thylakoid ale

unei alge verzi (*Chlamydomonas reinhardtii*) (cu P. Siekevitz, Kenneth Hooper și Itzhak Ohad). Studiile arată că „noua” membrană este produsă prin expansiunea celei „vechi”, preexistente, iar noile molecule sînt inserate asincronic și distribuite întâmplător în membrana în expansiune

În 1973, George Emil Palade părăsește Rockefeller University în favoarea Facultății de Medicină a Universității Yale. Spune că principalul motiv este credința că venise timpul pentru interacția dintre noua disciplină și domeniile tradiționale, ca patologia și medicina clinică. Lasă în urmă la Rockefeller cinci alte laboratoare de biologie celulară.

În 1983 devine șeful laboratoarelor de aici și consilier al decanului de la Yale. În 1990 se mută la Universitatea din San Diego, California, unde este profesor și decan pe probleme științifice.

Ultimele sale cercetări sînt dedicate interacțiunii dintre membranele diferitelor compartimente ale glandelor scretore, în special reticulul endoplasmatic, complexul Golgi și plasmalema.

Este membru al Academiei Naționale de Științe a SUA din 1961 și al Academiei Americane de Artă și Științe.

Printre cele mai importante premii științifice se numără Lasker Award (1966), Gairdner Special Award (1967), Hurwitz Prize – împărțit cu Albert Claude și Keith Porter (1970).

Premiul Nobel (împărțit cu Albert Claude și C. de Duve) a venit în 1974, iar Medalia Națională pentru Știință a SUA în 1986. Are o fiică – Georgia Palade Van Duzen – și un fiu – Philip Palade – din prima sa căsătorie, cu Irina Malaxa.

În 1970 s-a căsătorit cu colega sa de cercetări Marilyn Gist Farquhar.

Pasiunea lui mărturisită pentru latină și istoria perioadei în care se vorbea această limbă a generat mai mulți termeni în biologia celulară.

Aforisme despre știință

„Știința nu e pentru învățați, ci învățații sînt pentru știință; ea trăiește-n ei și-i domină totodată.”

(M. Eminescu)

„Acolo unde lipsește respectul pentru ideile altora, niciodată nu vom găsi respectul pentru știință.”

(O. Densusianu)

„Un popor trebuie să fie neîntreput la înălțimea cunoștințelor din epoca în care trăiește.”

(I. Ghica)

„Cine voiește a ști, trebuie să se instruiască.”

(P. Ispirescu)

„Științele sînt uși, iar cheile lor sînt cercetările.”

(A. Pann)

Fotbal

Tragerea la sorți a grupelor primului Campionat Mondial organizat de Asia

Sîmbăta trecută, în orașul Busan din Japonia s-a stabilit componența celor 8 grupe în care vor începe luptele pentru titlul de Campion al Lumii, în vara anului 2002. Josef Blatter, președintele FIFA a comunicat o schimbare esențială din viitor, anume pentru următoarea întrecere mondială, campioana din 2002 nu se va mai califica în mod automat, ci și ea va fi obligată să participe la luptele de preliminarii. În acest fel s-ar putea întâmpla ca peste 4 ani nici chiar noua echipă Campioană Mondială să nu mai participe la cea mai prestigioasă manifestare fotbalistică. La întrecerea de la Coreea de Sud și Japonia, cele 32 formații naționale au fost împărțite în 8 grupe, din care se vor califica câte 2. Apoi luptele vor continua cu confruntări direc-

te, din care se vor califica echipele învingătoare.

Deși la CM nu există meciuri „ușoare”, la prima vedere Grupa F pare cea mai dificilă. Aici se vor întâlni două echipe europene, Anglia cu Suedia, cu selecționata Argentinei, care după specialiști are cea mai mare șansă la cucerirea victoriei finale. Dincolo de toate acestea să nu uităm că tot în această grupă joacă și Nigeria, poate cea mai puternică națională africană. Când s-a aflat în Brazilia despre această componență, suporterii „selecao” au organizat o adevărată sărbătoare ad-hoc, manifestându-și în acest fel bucuria stîrnită de ghinionul naționalei Argentinei, celei mai mari adversare din America de Sud. Nu este deloc de mirare că specialiștii, aproape în unanimitate, au

calificat Grupa F drept „grupa morții”. Slovenia, eliminatoarea României și a Yugoslaviei, a ajuns în Grupa B, în compania Spaniei, Paraguayului și a Africii de Sud. Precum istoria, nici fotbalul nu cunoaște categoria „ce ar fi fost dacă?”. Dar oricum, dacă selecționata română reușea calificarea după baraj, probabil că și ea ar fi ajuns în această grupă, unde, fără discuție, nu ar fi pornit fără șanse în concurs.

Cel de-al XVII-lea Campionat de Fotbal va începe peste șase luni și ceva, la 31 mai 2002, iar în rîndul organizatorilor vor intra pentru prima dată în istoria fotbalului două țări asiatice. În 2010, probabil că vom vedea și o întrecere similară disputată pe pămîntul Africii.

Ștefan Crăsta

GRUPA A	GRUPA B	GRUPA C	GRUPA D	GRUPA E	GRUPA F	GRUPA G	GRUPA H
Franța	Spania	Brazilia	Coreea de Sud	Germania	Argentina	Italia	Japonia
Senegal	Slovenia	Turcia	Polonia	Arabia Saudită	Nigeria	Ecuador	Belgia
Uruguay	Paraguay	China	SUA	Irlanda	Anglia	Croația	Rusia
Danemarca	Africa de Sud	Costa Rica	Portugalia	Camerun	Suedia	Mexic	Tunisia

Japonezi întristați

Cu aproape doi ani în urmă, Federația Română de Fotbal a primit o invitație extrem de atractivă: un cantonament gratuit în Japonia, înainte și în perioada Campionatului Mondial din anul 2002. „Sîntem siguri că România se va califica la turneul final și am dori să fim gazdele dumneavoastră în Japonia”, îl asigura Sugunuma Takeshi, primarul din Furukawa, pe Mircea Sandu, la prima sa vizită în România, pe 26 aprilie. Era tocmai în timpul meciului amical de la

Constanța contra Ciprului. De atunci au mai fost la două meciuri, cele contra Italiei, ambele înfrîngeri. Niponii au continuat însă să creadă în selecționata română. „Permanent au susținut că ne calificăm”, povestește cel care a intermediat invitația, Doru Isac, directorul tehnic pe probleme de tineret și dezvoltare al echipei Nagoya Grampus, campioana Japoniei. „După meciul din Slovenia, niponii erau foarte triști. Vă dați seama cum s-au implicat acești oameni? Meciul

retur au vrut să-l vadă la București, însă m-am gîndit că poate nu e bine. Au rămas la Furukawa, dar au plătit, din fondurile primăriei celor 16.000 de locuitori, preluarea prin satelit a meciului. 500 de persoane s-au strîns la Institutul Cultural din localitate, erau vopsiți pe față cu tricolorul nostru, aveau tobe și o mulțime de steaguri. Au scandat pînă la final, iar apoi, deși era 4 dimineața, n-au plecat acasă, ci au rămas să discute. Mulți chiar au plîns. Aproape sigur, peste o jumătate de an, nici o echipă națională nu se va bucura de ceea ce ei realizează acum, deoarece majoritatea echipelor și-au stabilit locurile unde vor sta. Cei de la Furukawa au alocat o mulțime de bani pentru o autostradă care să permită deplasarea, prin inima unui munte, cît mai rapidă spre un aeroport și au modernizat baza de pregătire. Niponii aveau de gînd să achiziționeze sau să închirieze special pentru echipa României chiar și un elicopter.

(Informație Gazeta Sporturilor)

Echipa de fotbal din Giula fără prezidiu și antrenor

Primăria din Giula a convocat într-o ședință din 28 noiembrie conducerea clubului de fotbal al orașului. În numele prezidiului vechi, Balogh Andor a făcut o dare de seamă despre viața clubului din perioada anterioară. După dezbateri a urmat desemnarea și propunerea candidaților în noul prezidiu. Adunarea generală i-a acceptat pe cei delegați, dar pentru că man-

datul vechiului prezidiu expiră doar la 15 decembrie, nu au avut dreptul să denumescă noul antrenor în fruntea echipei. Astfel, la ora actuală, echipa de fotbal din Giula nu are nici prezidiu, nici antrenor. Acestei situații controversate i se poate pune capăt cel mai devreme la următoarea ședință a prezidiului, care va putea fi convocată după 15 decembrie. MIC

Pleacă Gică, vine Puiu

După ce cu mai bine de o săptămînă selecționerul și-a anunțat verbal demisia, luni contactîndu-l pe Mircea Sandu, președintele FRF, a renunțat la post și în scris. Cei doi, după o discuție între patru ochi cam de 40 de minute, au lămurit toate amănunțele divorțului, ca apoi, în cadrul unei conferințe de presă, să informeze și opinia publică. Mai întîi a luat cuvîntul Sandu: „În viață există și momente grele, zile nefaste. Ziua de 3 decembrie 2001 este ziua în care Gică Hagî m-a înștiințat oficial că dorește să înceteze activitatea la echipa națională. Relațiile contractuale se vor încheia în mod amiabil. Dar îmi doresc ca celelalte relații dintre mine și Hagî să continue. E un moment dificil pentru amîndoi. Eu aș fi vrut continuitate la echipa națională. Pentru el era începutul unui drum pe care putea să-l consolideze în preliminariile CE. Viața trebuie să ne întărească. Noi trebuie să găsim soluții noi pentru un antrenor al echipei naționale, iar Hagî drumul de la un mare jucător la un mare antrenor. Eu sînt convins că o va face rapid”. Apoi a luat cuvîntul și Hagî: „Nu e o zi frumoasă. Dar am avut o carieră lungă, cu momente mult mai dificile ca acesta. Probabil că așa a vrut destinul. Dar această decizie nu schimbă cu nimic hotărîrea mea de a mă dedica meseriei de antrenor, cu tot respectul și

dragostea pe care o port fotbalului”. Hagî a motivat că ceea ce l-a determinat să demisioneze a fost lipsa de încredere pe care a simțit-o la mulți dintre cei din jurul său după meciul de la București cu Slovenia.

Deși Mircea Sandu avusese ca primă intenție să-l denumească pe Cornel Dinu ca selecționer, majoritatea din conducerea federală a optat pentru Anghel Lordănescu, antrenor care, în anii '90, a făurit cea mai bună și eficientă națională. Generalul Lordănescu și-a dat acordul verbal pentru preluarea Naționalei chiar din luna ianuarie a anului viitor, încercînd să-și rezolve pînă de sărbători problemele contractuale cu clubul Al Ain, din Arabia Saudită, după care intenționează să revină în România. Se pare că Federația este dispusă să plătească despăgubiri clubului Al Ain, numai ca Lordănescu să preia echipa națională începînd din această iarnă. Șt. Cr.

Succesul șahiștilor giulani

A doua echipă de șah a orașului participă la campionatul județean de șah. Duminea trecută, șahiștii din linia a doua au cîștigat într-un meci important. Au învins echipa orașului Szarvas, care în sezonul trecut jucase încă în divizia a doua a campionatului național. Peste două săptămîni, echipa giulană va înceia sezonul, jucînd „pe teren propriu” contra echipei Csaba SK. Între șahiștii

giulani evoluează și doi români care pot fi considerați fruntași în adunarea punctelor.

Punctele acumulate: Radics László, Solymosi Ferenc, Gombos János, Szabó Ferenc, Ilie Naco și Petru Țapoș jun. au adunat cîte-un punct. Csomos János, Petru Țapoș, Kovács István și Böszörményi Zoltán au obținut cîte o jumătate de punct.

Ioan Cozma

ROMÂNIA

Luni 10 decembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.29 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 6.30 Strict necesar 7.30 Bravo, Bravissimo (R) 9.00 Surprize, surprize 11.30 Știrile de sâmbăta asta (R) 12.00 Teledicționar (R) 12.59 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Istorie polemică 14.00 Pro Patria 15.00 Cronica 16.30 Interes general 17.30 Serial. Justițiarul 18.15 Știri 18.35 Serial. Becker 18.59 TVR – 45 de ani în 45 de secunde 19.00 Jurnal 19.30 Iartă-mă! 20.30 Senal. Niciodată nu e prea târziu! 21.30 Față-n față 22.29 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 22.30 Jurnalul de noapte 23.00 Festival Internațional 24.30 Marele Jazz 1.00 Jurnal (R) 1.30 Interes general (R) 2.30 Iartă-mă! (R) 3.30 Față-n față (R) 4.30 Festival Internațional (R).

Marti 11 decembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.29 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 6.30 Strict necesar 7.20 Serial (R) Justițiarul 8.10 Iartă-mă! (R) 9.10 Serial (R) Niciodată nu e prea târziu 10.00 TVR Timișoara 12.00 Ghici cine vine la tine... (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Puncte cardinale 14.00 Față-n față (R) 15.00 Cronica 16.00 Feminin 16.45 Serial. Vișind la Hollywood 17.20 Corect 17.25 Serial (R) Justițiarul 18.15 Știri 18.35 Serial. Becker 18.59 TVR – 45 de ani în 45 de secunde 19.00 Jurnal 19.30 Film. Un astronauc pe Marte 21.10 Amprente 21.30 Frontal 22.29 TVR – 45 de ani în 45 de secunde 22.30 Jurnalul de noapte 23.00 Lumea dansului 24.00 Feminin (R) 0.45 Jurnal (R). 1.15 Istorie polemică (R) 1.45 Istorie polemică (R) 2.15 Film. La porțile infernului 3.45 Frontal (R) 4.45 Teledicționar (R).

Miercuri 12 decembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.29 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 6.30 Strict necesar 7.10 Serial (R) Justițiarul 8.00 Film. (R) 9.45 Amprente (R) 10.00 TVR Cluj 12.00 Garatant 100% (R) 12.59 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Oameni ca noi 14.00 Bucuriile muzicii 15.00 Panorama 16.00 Medicina pentru toi 16.45 Serial. Vișind la Hollywood 17.20 Corect 17.25 Serial. Justițiarul 18.15 Știri 18.35 Serial. Băiatul care aduce soare 18.39 TVR – 45 de ani în 45 de secunde 19.00 Jurnal 19.30 Războiul blestemat. Documentar 20.30 Cu ochii n 4. 21.30 Recurs la morală 22.30 Jurnalul de noapte 23.00 Infomaniac 24.00 Poveste de dragoste (R) 0.45 Jurnal (R) 1.15 Bucuriile muzicii (R) 2.15 Medicina pentru toi (R) 3.00 Cu ochii n 4. (R) 4.00 Recurs la morală (R) 5.00 Ora G (R).

Joi 13 decembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.29 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 6.30 Strict necesar 7.10 Serial (R) Justițiarul 8.00 Documentar (R) 9.00 Cu ochii n 4. 10.00 TVR Iași 12.00 Muzica e viața mea! (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Documentar (R) 14.15 Eveniment 15.00 Conviștii 15.30 Panorama 16.00 Vino să vezi! 16.45 Serial. Vișind la Hollywood 17.20 Corect 17.25 Serial. Justițiarul 18.15 Știri 18.35 Serial. Băiatul care aduce soare 18.39 TVR – 45 de ani în 45 de secunde 19.00 Jurnal 19.30 Film. Schimanski 21.10 Reflecții rubere 21.30 Euroatlantica 22.30 Jurnalul de noapte 23.00 Profesiuniști 24.00 Vino să vezi! (R) 0.45 Jurnal (R) 1.15 Reflecții rubere (R) 1.30 Eveniment (R) 2.15 Film. Proiectul „Pandora” 3.45 Euroatlantica (R) 4.45 Aroma de duminică (R) 5.00 O vedetă populară... (R).

Vineri 14 decembrie
6.00 Jurnalul de dimineață 6.29 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 6.30 Strict necesar 7.20 Serial (R) Justițiarul 8.10 Film. Schimanski (R) 9.45 Reflecții rubere (R) 10.00 TVR Craiova 12.00 Euroatlantica (R) 13.00 Jurnalul de prînz 13.30 Drepturile omului 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Conviștii 16.00 Poveste de dragoste 16.45 Serial. Vișind la Hollywood 17.20 Corect 17.25 Serial. Justițiarul 18.15 Știri 18.35 România politică 18.39 TVR – 45 de ani în 45 de secunde 19.00 Jurnal 19.30 Ploaia de stele 21.00 Știrile de sâmbăta asta 21.30 Serial. Amy 22.30 Jurnalul de noapte 23.00 Film. Halloween însingurat 0.35 Jurnal (R) 1.05 Drepturile omului (R) 2.05 Ploaia de stele (R) 3.35 Știrile de sâmbăta asta (R) 4.05 Serial (R) Amy 4.50 Lumea dansului (R).

Sâmbătă 15 decembrie
6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 7.50 Garajul lui Ziggy 9.20 Serial. Frumoase școli 10.10 Auto Club 10.55 O vedetă populară 11.45 Debut 50 plus 12.44 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 12.45 Jurnalul de prînz 13.00 Desene animate 13.50 Anul sportiv 2001 15.00 Garatant 100% 16.00 Ora G 17.00 Teledicționar 18.00 Muzica e viața mea! 18.59 TVR – 45 de ani în 45 de secunde 19.00 Jurnal 19.25 Agenda Europeană 19.30 Surprize, surprize... 21.59 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Amenințarea 0.15 Garatant 100% (R) 1.15 Jurnal 1.45 Anul sportiv 2001 (R) 2.55 Teledicționar (R) 3.55 Debut 50 Plus (R) 4.55 Ceasul deșteptător (R).

Duminică 16 decembrie
6.00 Universul credinței! 8.00 Desene animate 8.45 Serial. Zorro 9.30 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 De luni pînă duminică 12.45 Jurnalul de prînz 13.00 Desene animate 14.10 Donald bătușul 15.00 Bun de tipar! 16.15 Aroma de duminică! 16.30 Bravo, Bravissimo! 18.00 În căutarea vivilui american 18.59 TVR – 45 de ani în 45 de secunde 19.00 Jurnal 19.30 Ghici cine vine la tine... 20.30 Film. Pacientul englez 22.00 TVR – 45 de ani în 45 de secunde (R) 22.10 Jurnalul de noapte 23.20 Bravo, Bravissimo 0.50 Jurnal (R) 1.20 Ghici cine vine la tine...? (R) 2.20 Auto Club (R) 3.05 Muzica e viața mea! (R) 4.05 Poveste de dragoste (R) 4.50 Tezaur folcloric (R).

TVR

Luni 10 decembrie
6.00 Ferma (R) 7.00 Clepsidra cu imagini 7.30 Cafeaua de dimineață 8.30 Serial. Tribul 9.00 Serial (R) Magicianul 9.30 Serial (R). Zdreanța veselă 10.00 Știri 10.05 D'ale lui Mitică (R) 11.05 Tara pe piatră (R) 11.35 Serial. Tată, am încurcat-o! 12.00 Serial. Femeia misterioasă 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.10 Top, împreună 15.10 Oprirea obligatorie 15.30 Magazin pentru tineret 16.30 Răscruți 17.05 Serial (R). Tribul 17.30 Știri 17.35 Paleta 18.05 Documentar 18.25 Aleea cu Ghimpi (R) 18.45 Serial. Drumul spre Avonlea 19.35 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 20.00 Puls 2001 20.30 Reforma la bani mărunti 21.00 Telemagazin 21.30 Teatrul TV prezentă: Prețioasele ridicole 22.30 Serial (R) Parohia din Dibley 23.00 Documentar (R) 23.30 Pictura olandeză în secolul de aur (R) 23.50 Despre viață și sex (R) 0.40 Serial (R) Drumul spre Avonlea 1.30 Veni, Video, Vicii (R) 1.45 Telemagazin 2.20 Film (R). Sub pază 3.50 Serial (R). Bine, dragă! 4.15 Serial (R). E timpul să mă mărit 4.40 Serial (R) Scurte povestiri cinematografice 5.15 TVM Messenger.

Marti 11 decembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.45 Poftă bună cu Petrișor! 7.00 Veni, Video, Vicii 7.15 Desene animate 8.30 Serial. Tribul 9.00 Documentar 9.25 On line (R) 10.00 Știri 10.05 Magazin pentru tineret (R) 11.05 Afaceri la cheie (R) 11.35 Serial. Tată, am încurcat-o! 12.00 Serial. Femeia misterioasă 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Top, împreună 14.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 15.05 Tribuna partidelor parlamentare 15.35 Puls 2001 (R) 16.05 Spectacolul lumii 16.35 E dreptul tău! 17.05 Serial (R). Tribul 17.30 Știri 17.35 Cinematograful, o istorie vie 18.30 Serial (R). Drumul spre Avonlea 19.15 Serial. Tată, am încurcat-o! 19.40 Documentar 20.10 Serial. Insula visurilor împlinite 21.00 Telemagazin 21.30 Film. Pentru patrie 23.00 D'ale lui Mitică (R) 24.00 Cinematograful, o istorie vie (R) 0.50 E dreptul tău! (R) 1.20 Documentar 1.45 Serial (R). Drumul spre Avonlea 2.15 Veni, Video, Vicii (R) 2.30 Telemagazin (R) 3.00 Serial (R) Insula visurilor împlinite 3.45 Film (R). Pentru patrie 5.15 TVM Messenger.

Miercuri 12 decembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.45 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.00 Veni, Video, Vicii 7.15 Desene animate 8.30 Serial. Călătoria lui Allen Strange 9.00 Prietenii lui Piticot (R) 9.45 Video-clipuri 9.55 Știri 10.00 Bărbat, la crăciun! (R) 11.30 Serial. Tată, am încurcat-o! 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Desene animate 13.55 Știri 14.00 Top, împreună 14.45 Poftă bună cu Petrișor! (R) 15.00 Reforma la bani mărunti (R) 15.30 Sport plus 16.30 Serial (R) Călătoria lui Allen Strange 17.00 Mit și istorie 17.30 Știri 17.35 Documentar 18.05 Documentar 18.35 Serial. Drumul spre Avonlea 19.30 Aleea cu Ghimpi (R) 19.45 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 20.10 Inula visurilor împlinite 21.00 Telemagazin 21.30 Cinematograful de artă. Agata 22.50 Televiziunea, dragostea mea! 23.50 Documentar (R) 0.20 Pe urmele dragonului (R) 0.45 Serial (R). Drumul spre Avonlea 1.35 Arta apărării (R) 2.10 Telemagazin (R) 2.40 Serial (R) Inula visurilor împlinite 3.25 Puls 2001 (R) 3.55 Cinematograful de artă (R) Agata 5.15 TVM Messenger.

Joi 13 decembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.45 Poftă bună cu Petrișor! 7.00 Veni, Video, Vicii 7.15 Desene animate (R) 8.30 Serial. Călătoria lui Allen Strange 9.00 Prietenii lui Piticot (R) 9.45 Video-clipuri 9.55 Știri 10.00 Tradiții (R) 10.30 Medalion de interpret (R) 11.00 Călătorind prin țară (R) 11.30 Serial. Tată, am încurcat-o! 11.55 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Desene animate 13.55 Știri 14.00 Top, împreună 14.45 Poftă bună cu Petrișor! (R) 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Din coasta Evei 16.30 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 17.00 Afaceri la cheie 17.30 Știri 17.40 Documentar 18.35 Aleea cu Ghimpi (R) 18.50 Serial. Drumul spre Avonlea 19.40 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 20.10 Serial. Inula visurilor împlinite 21.00 Telemagazin 21.30 Film. Jocul puterii 0.10 Documentar 1.00 Serial (R). Drumul spre Avonlea 1.45 Paradisul de lângă noi (R) 2.20 Telemagazin (R) 2.50 Serial (R) Inula visurilor împlinite (R) 3.35 Film (R) Jocul puterii 5.15 TVM Messenger.

Vineri 14 decembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.45 Poftă bună cu Petrișor! 7.00 Veni, Video, Vicii 7.15 Desene animate 8.30 Serial. Călătoria lui Allen Strange 9.00 Paradisul de lângă noi (R) 9.30 E dreptul tău! (R) 10.00 Știri 10.05 Din coasta Evei (R) 11.05 Mit și istorie (R) 11.35 Serial. Tată, am încurcat-o! 12.00 Serial. Femeia misterioasă 12.45 Desene animate 14.00 Știri 14.05 Televiziunea, dragostea mea! (R) 15.05 Poftă bună cu Petrișor! (R) 15.20 Aleea cu Ghimpi 15.35 Camera de gardă 16.05 Patrimoniul 16.35 Expediție în necunoscut 17.05 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 17.30 Știri 17.40 Documentar 18.40 Serial. Drumul spre Avonlea 19.35 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 20.00 D'ale lui Mitică 21.00 Telemagazin 21.30 Film. Cyborg 23.05 Pete Townshend în concert 0.05 Documentar 1.00 Serial (R). Drumul spre Avonlea 1.45 Reforma la bani mărunti 2.15 Oprirea obligatorie (R) 2.30 Telemagazin 2.40 Patrimoniul (R) 3.30 Răscruți (R) 4.15 Pete Townshend în concert (R) 5.15 TVM Messenger.

Sâmbătă 15 decembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Veni, Video, Vicii (R) 7.10 On line 7.40 Arta apărării 8.10 Desene animate (R) 9.30 Arca lui Noe 10.00 Lumea lui Chiț-Chiț 10.45 Serial. Magicianul 11.15 Serial. Zdreanța veselă 11.40 Serial. Poliția judiciară 12.35 Atlas 13.10 Planeta singuratică 14.00 Știri 14.05 Bărbat, la crăciun! 15.05 Fețe 15.10 Serial. Băieți buni, băieți răi 16.00 Serial. Sabrina, vrăjitoarea adolescentă 16.30 Serial. Parohia din Dibley 17.00 Călătorind prin țară 17.30 Serial. Bine, dragă! 18.00 Serial. E timpul să mă mărit 18.30 Film. Ce-ar fi să facem un copil? 20.05 Serial. Mercury 20.55 Știri 21.00 Serial. Primul val 21.45 Despre viață și sex 22.30 Film (R) Cyborg 0.05 Documentar (R) 0.50 Serial (R) Mercury 1.35 Serial (R). Parohia din Dibley 2.05 Despre viață și sex (R) 2.50 Film (R). Ce-ar fi să facem un copil? 4.20 Serial (R) Primul val 5.05 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescentă 5.25 TVM Messenger.

Duminică 16 decembrie
6.00 Atlas (R) 6.30 Serial (R). Zdreanța veselă 7.00 Serial (R). Magicianul 7.30 Tradiții 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferma 9.30 Cronici votive 10.00 Prietenii lui Piticot 10.45 Serial. Magicianul 11.10 Serial. Zdreanța veselă 11.40 Căței mesenșiși 12.15 Paradisul de lângă noi 12.45 Aleea cu Ghimpi 13.05 Splendorile naturii 14.00 Știri 14.05 Dezastre 14.40 Serial. Scurte povestiri cinematografice 15.10 Serial. Băieți buni, băieți răi 16.00 Serial (R). Sabrina, vrăjitoarea adolescentă 16.30 Serial. Iubiri celebre ale secolului XX 17.00 Spectacolul lumii 17.30 Serial. Bine, dragă! 18.00 Serial. E timpul să mă mărit 18.30 Film. Largu mării 19.55 Video-clipuri 20.05 Serial. Mercury 20.55 Fețe (R) 21.00 Știri 21.05 Serial. Jocurile minții 21.45 Despre viață și sex 22.30 Film. Melanie Rose 24.00 Veni, Video, Vicii (R) 0.15 Serial (R). Bine, dragă! 0.40 Serial (R). E timpul să mă mărit 1.05 Serial (R) Mercury 1.50 Despre viață și sex 2.40 Film (R) Largu mării 4.05 Serial (R) Jocurile minții 4.50 Veni, Video, Vicii (R) 5.05 Serial (R) Sabrina, vrăjitoarea adolescentă 5.25 TVM Messenger.

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

10 DECEMBRIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară – redactor: Geiu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

11 DECEMBRIE, MARTI (redactor: Adam Bauer)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

12 DECEMBRIE, MIERCURI (redactor: Monica Rocsin)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremierea „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

13 DECEMBRIE, JOI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămînii de Edda Illyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

14 DECEMBRIE, VINERI (redactor: Eva Iova)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foia românească” 11.55: Avanspremierea „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul Vîrstnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Vîrșeț 11.50: Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

15 DECEMBRIE, SÂMBĂTA (redactor: Petru Cîmpian)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin euroregional 15.58: Încheiere.

16 DECEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămînii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămînii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

12 decembrie 2001 (m1 ora 13.30)
Reluare: 15 decembrie 2001 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut pentru săptămîna viitoare:
Începutul iernii a fost marcată și cu o mulțime de programe culturale, desfășurate în mijlocul comunității românești din Ungaria. La Uniunea Culturală, la 1 decembrie a avut loc al cincilea curs istoric. Invitatul special, academicianul Ioan Aurel Pop a schițat în semnătatea actului unirii Ardealului cu România. După curs a urmat vernisajul unei expoziții de fotografii, închinată memoriei lui Constantin Brâncuși. Încă pe la sfîrșitul lunii noiembrie, Corul „Pro Musica” din Giula a sărbătorit aniversarea a 10 ani de la înființare. Programul în limba română al Televiziunii Maghiare cu aceste teme și cu alte actualități vă așteaptă în fața micilor ecrane!

Realizator: Ștefan Crăsta

Sponsorul nostru

Emisiunea în limba română

**24 de ore din 24
pe 756 kHz**

Internet: www.rri.ro

e-mail: ro@rri.ro

Tel./fax: 00401-3142118

Ce să fac de plictiseală?

ESENȚA MIȘCĂRII
În Ungaria
în două localități:
la Bichișciaba și la Nagylak

**FM 92,1 MHz STEREO RADIO
VOCEA EVANGHELIEI ORADEA**

3700 Oradea Str. Cuza Vadă nr. 85.
Tel. 59-430552, Fax: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă: 18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Iată vin, iată vin, Moșul cel cu sacul plin...

Edina Kürti (Apateu)

Adela Iuhás (Apateu)

Levente Szakadátí (Apateu)

Matei Martin (Micherechi)

Moș Crăciun

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Moș Crăciun cu plete dalbe
A sosit de prin nămeți
Și aduce daruri multe
La fete și băieți.

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Din bătrâni se povestește
Că-n toți anii, negreșit,
Moș Crăciun la noi sosește,
Niciodată n-a lipsit.

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
Noi am fost cumi niși tot anul
Și miloși am fost mereu,
Și în fiecare seară,
ne-am rugat la Dumnezeu.

Moș Crăciun, Moș Crăciun!
L-am rugat de sănătate
Pentru noi, pentru părinți,
Pentru scumpa noastră țară
Înălțat-am rugi fierbinți.

Adriana Somogyi (Micherechi)

Jenifer Iuhás (Micherechi)

Victoria Țirlea (Micherechi)

Iosif Tokai (Giula)

Renata Kocziha (Giula)